

Π Α Ν Δ Ω Ρ Α .

15 ΜΑΡΤΙΟΥ, 1866.

ΤΟΜΟΣ ΙΓ΄.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 384.

ΜΕΧΜΕΤΟΥ Β΄.

ΤΟΥ ΠΟΡΘΗΤΟΥ ΦΙΡΜΑΝΙΟΝ.

Παντοῦα καὶ θεὰς ὄντως ἄξια κειμήλια καλλιτεχνίας Βυζαντινῆς προσεβίβασάν μου τὴν περιέργειαν ὅτε κατὰ πρῶτον παρεγενόμην εἰς Πάτριον καὶ τὰ ἐν τῇ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ περιφανεστάτῃ μονῇ ἀνεθεώρουν ἐν δὲ τούτοις ἦν καὶ τι κανδήλιον ἐξ ὀρειγάλκου, κρεμάμενον ἐν τῷ νάρθηκι τοῦ ναοῦ πρὸ τῆς τοῦ Σωτῆρος εἰκόνας, ἰδιοτύπου μὲν κατασκευῆς, περιττῶς δ' ἐξεργασμένον καὶ ἐπικρυσσωμένον Ἀραβικοῖς μονογραμμάτοις διηνησιμένον. Ἐπερωτῶντί μοι δὲ περὶ αὐτοῦ διηγούντο ἦν ἐκ προγόνων παρελήφασιν παράδοσιν ταύτην, — Ὅτι συνορῶντες ἐκεῖνοι τὴν ἐπικειμένην κατάλυσιν τῆς Βυζαντινῆς βασιλείας, καὶ τὰ τῇ ἰδίᾳ πατρίδι συνοίσοντα προμνόμενοι συνετῶς, ἐξαπέστειλαν πρεσβείαν πρὸς Μεχμέτην τὸν Β΄, μικρῶ πρὸ τῆς ἀλώσεως τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων, καθολογησούσαν αὐτῷ τὴν ὑποταγὴν τῆς νήσου. Καὶ ὅς τὴν τε πρεσβείαν προφρόνως ἀπεδέξατο, καὶ δὴ καὶ συνέθετο τεσσαράκοντα χρυσοὺς τελεῖν αὐτῷ ἐτησίως τὴν νήσον, ἀπολαύειν δὲ καὶ ἐπὶ τῆς τῶν Ὀθωμανιδῶν βασιλείας πάντων ἀνεξαίρετως τῶν παρὰ τῶν χριστιανῶν αὐτοκρατόρων προδεδωρῆμένων αὐτῇ

τε τῇ νήσῳ καὶ τῇ ἱερᾷ μονῇ προνομίων καὶ λοιπῶν δικαιωμάτων. Οἶονεὶ δὲ καθοσιούμενος τὰ συντεθειμένα προσήνεγκεν ὁ μονάρχης ἐκεῖνος ἀνάθημα τῇ μονῇ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος κανδήλιον. — Καὶ οὕτω μὲν ἡ παράδοσις.

Ἐγὼ δὲ ἀνασκαλεύων ποτε τὸ ἀρχεῖον τοῦ κοινοῦ τῆς νήσου, ἱστορίας χάριν, εὔρον ἐν πολλοῖς ἄλλοις Τουρκοῖς ἐγγράφοις, οἷον φερματίοις καὶ λοιποῖς, καὶ τι φέρον ἐξώθεν τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην: « 1657. Τὸ ἴσον τοῦ ὀρισμοῦ τοῦ σουλτὰν Μεχμέτη ὁποῦ ἐχαρὰτῶθη τὸ τῆσῖρ μας πρὶν τὰ πάρη τὴν Πόλιν διὰ χρυσᾶ 40 ». Σπουδαῖον ὡς ἀληθῶς ἔδοξε μοι τὸ ἐγγράφον διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς νήσου. Ὄθεν καὶ ἀνακοινωσάμενος τῷ δημάρχῳ καὶ τοῖς συμβούλοις αὐτοῦ τὴν ἀνακάλυψιν, ἠξίουν αὐτοὺς ἀρεῖναί μοι τὸ ἐγγράφον, ὅπως ἐγὼ αὐτὸς φροντίσω περὶ τῆς τοῦ ἐνδιαλαμβανομένου ἐρμηνείας.

Ἀπελθὼν οὖν εἰς Κῶν, ἐνθα πρὸς καιρὸν τὰς διατριβὰς ἐποιούμην τότε, ἐπέδειξα αὐτὸ τῷ τῆς νήσου καὶμακάμῃ (τοποτηρητῇ) Ἐσσάτ-μπεη, ἀνδρὶ σπουδαίῳ καὶ φιλαρχαίῳ τυγχάνοντι. Ὁ δὲ ἰδὼν καὶ ἀναγνοὺς ἐθαύμαζε τε καὶ μετὰ πολλοῦ τοῦ διαφέροντος ἠρώτα με, εἰ ἄρα ἐγίνωσκον οἱ Πάτριοι οἷον κατέχουσι θησαυρόν. Ἐλεγε γάρ μοι, καὶ ταῦτα κατ'ἐμπιστοσύνην, ὅτι, — Ἐπὶ τῇ ἐμφανίσει καὶ μόνῃ τοιοῦτου ἱεροῦ τοῖς Ὀθωμανοῖς κειμηλίῳ, ἢ τοῦ σουλ-

τάνου κυβερνήσις, αἰδοί τῆ πρὸς τὸν κατ' ἐπαγγελίαν θείαν ἐκπορήσαντα τὴν Κωνσταντινούπολιν (1), ἐμελλε πάντως ἐπὶ τῶν ἐκείνου ἰχνῶν βαίνειν, καὶ ἀντὶ παντός ἄλλου φόρου τοὺς τεσσαράκοντα μόνον χρυσοὺς ἀπαιτεῖν ἐκ τῆς νήσου. — Ἐπερωτώντός μου δὲ ὅτι ἐδόκει αὐτῷ περὶ τοῦ μῆτιω σωζόμενου ἀρχετύπου τοῦ *φριμανίου*, ταῦτά μοι ἔλεγε, — Μηδὸλως ἀμφίβαλλε, ὅτι πιεζόμενοι κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν οἱ Πάτριμοι ὑπὸ τοῦ διοικητοῦ τῆς Κῶ (ὑπὸ ταύτην γὰρ ἦν τεταγμένη διοικητικῶς ἡ Πάτρις μέχρι τοῦ 1821, ὅτε ἀνεπέτασε τὴν παρὰ τοῦ εὐκλεοῦς γόνου αὐτῆς ἀοιδίμου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Θεοφίλου ἁγίασθεῖσαν σημαίαν τῆς ἐλευθερίας [2]), ἦτοι φόρους βαρεῖς ἀπαιτούμενοι, τὴν τυραννικὴν οἰοῦν ἀποσεσείηται βίαν, ἐπεκαλοῦντο ὑπὲρ ἑαυτῶν τὴν ἰσχὺν τῶν πασῶν τοῦ Πορθητοῦ ὀρισμένων, αὐτὸ τε τὸ ἀρχετύπον τοῦ

(1) Κατὰ τὴν τῶν Μωαμεθανῶν δόξαν, τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὴν ἄλωσιν προεῖπε θῆθεν αὐτὸς ὁ ἀρχηγὸς τῆς θρησκείας αὐτῶν διὰ τῶν λόγων τούτων: « Κυριευθήσεται ἡ Κωνσταντινούπολις. Ἐτόυχῃς ὁ ἡγεμῶν, εὐτόυχῃς ὁ στρατὸς ὁ ἐκτελείων τὴν κατακτητικὴν ταύτην » οἵτινες καὶ φέρονται ἀνάγραφαι ὑπερθεῖν τοῦ πρώτου πυλῶνος τοῦ παρὰ τοῦ πορθητοῦ ἀνεφερθέντος τζαμίου, τοῦ ἀπ' αὐτοῦ ἐπινομαζομένου Σουλτάν-Μεχμέτ [ιδε Σ. Δ. Βυζαντ. Κωνσταντινουπόλ. τόμ. Α', σελ. 388].

(2) Πρῶτη μὲν πασῶν τῶν κατὰ τὸ Αἰγαίον νήσων ἡ Πέσσα ἢ Πέσσα ἀνεπέτασε τὴν σημαίαν τῆς ἐλευθερίας, περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ἀπριλίου, δευτέρα δὲ ἡ Πάτρις, προμεσημηνίαν οὖσα ὑπὸ τοῦ περιπόστου τέκνου αὐτῆς Δημητρίου Θέμελη, ἐνδὲ τῶν θεμελιωτῶν καὶ μεγάλων ἀποστόλων τῆς Φιλικῆς ἐπαιρίας (ἡς μέλος προεβύθη ἐτύχχανε ἕτερον οὐχ ἦτον ἀγαθὸν τῆς αὐτῆς νήσου τέκνον, Ἐμμανουὴλος ὁ Ξάνθος), δευτὴ αὐτὴν τὴν ἐνεργητικὴν εἶχε κέντρον τῶν εἰς τὸ Αἰγαίον ἐνεργειῶν αὐτοῦ. Ἀνεπατάσθη τοῖνον ἡ σημαία τῆ 12 Ἀπριλίου, ἡμέρα τρίτη τῆς διακαινησίμου, ἐν τῇ πλατείᾳ τῆς ἁγίας Θεοκτίστης τῆς Λεσβίας, λιτανεύοντων τοῦ ἱεροῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ μετὰ τῶν θείων ἐκτυπωμάτων. Τῆς δὲ πανηγύρεως ταύτης προεβύθη ὁ ἀνωτέρω μνημονευθεὶς μακαριώτατος Ἀλεξανδρείας πατριάρχης, εἰτις, μετὰ τὸ εὐλογῆσαι καὶ ἁγιαῖσαι τὸ σύμβολον τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ ἔθνους, ἐξεφώνησε καὶ λόγον προτροπικὸν ἐν μέσῳ τοῦ ἐνθεουσιῶντος καὶ ἀλαλάζοντος πλήθους. Ἐγὼ δ' οὐ μὴ παρέβην ἐν σιγῇ, ὅτι καὶ τοῦτο δὴ τῆς θείας προνοίας ἦν οἰκονομία νήσος δηλαδὴ μικρὰ μὲν καὶ τὸ πλάτος ἄσμεος, μεγάλη δὲ τὸ ὄνομα καὶ μὴ μὴ περὶ τῶν εἰκομῆνης ἐξῆκουστος ἀπὸ τῆς σωτηρίου ἐποχῆς γενεμένη, διὰ τὴν ἐξορίαν τοῦ συγγενοῦς καὶ κατ' ἐξαιρέτου ἡγαπημένου τοῦ Χριστοῦ μαθητοῦ, ἐμελλεν ἀναδειχθῆναι σωτήρια μὲν καὶ ταμειούχος τοῦ μικροῦ δεῖν ἀπολερούμενου ἑλληνισμοῦ, διὰ τῆς περιεκτικῆς Πατριάρχης σχολῆς, τῆς καὶ πασῶν τῶν τοῦ ἔθνους σχολῶν ἀρχαιοτάτης (ἀνάγεται γὰρ ἡ ἀρχὴ αὐτῆς εἰς τὰ τέλη τῆς 15' ἑκατονταετηρίδος, ὡς ἀλλὰ ἡμεῖς πλάστερον ἀφηγηόμεθα), προάγγελος δὲ καὶ ἀλείπτρια τῆς πολιτικῆς ἡμῶν καλλιγενείας, διὰ τῶν Ξάνθων καὶ Θεμελίων αὐτῆς, καὶ μὴν καὶ διὰ τῶν ἀπανταχοῦ τῆς ἑλληνικῆς γῆς διασπαρμένων ἀπειροπληθῶν προφίλων αὐτῆς, οἵτινες τὸ τῆς παιδείας φῶς ἐξ αὐτῆς μεταλαμπαδεύσαντες ἐνεσάρκωσαν, οὕτως εἰπεῖν, τὴν ἰδέαν τοῦ μετ' ὀλίγον ἀρξαιμένου μεγάλου δράματος. Οὕτως ἄρα, ἐκ τοῦ τόπου ἔθεν ἀπὸ στόματος τοῦ τῆς βροντῆς υἱοῦ καὶ ὑψιπέτου αὐτοῦ τῆς θεολογίας ἐξήστραψεν εἰς τὸν κόσμον ἡ περὶ τῆς προανάρχου γεννήσεως τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτήρος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ὑψηλὴ διδασκαλία, ἐκείθεν ἐκλάμψαι ἐμελλε καὶ τὸ σωτήριον κήρυγμα τῆς διανοητικῆς καὶ πολιτικῆς ἀναγεννήσεως τῶν τοῦ Χριστοῦ πενήτων, τοῦ ἐκλεκτοῦ αὐτοῦ ἔθνους!

φριμανίου πρὸς πλείονα πίστωσιν ἐπεδείκνυον. Ὁ γούν διοικητὴς τμηθὴν τὴν προσήκουσαν ἀπονέμων τῷ τοιοῦτῳ κεμηλίῳ, αὐτὸ μὲν τὸ ἀρχετύπον ἀφελὼν ἀπὸ τῶν χειρῶν τῶν Πατριμῶν ἐπεμύεν ἀναμνηρίτως εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἀποθησαυρισόμενον ὦν τοῖς ἄλλοις τοῦ Ὁθωμανικοῦ κράτους θησαυρίσμασιν, ἀντ' ἐκείνου δὲ ἔδωκεν αὐτοῖς ἀντίγραφον ἀπαράλλακτον, ἐπικεκρωμένον τῇ ἰδιοχειρῷ ἐπιστομασίᾳ καὶ τῇ σφραγίδι τοῦ *γαῖκου* (κριτοῦ) τῆς Κῶ Μεχμέτου υἱοῦ Ἀλῆ, ὡς ἐν τῷ προμνημονευμένῳ αὐτοῦ φέρεται. — Ταῦτά μοι καὶ περὶ τούτου ἔλεγεν ὁ Ἐσσατ-μπεης, οὐκ ἀπροσδιόνυσά τινα, ἀλλὰ καὶ λίαν πιθανὰ δοκοῦντα.

Καὶ ἐπεσφραγίσθη λοιπὸν ἐκ τοῦ ἐγγράφου τούτου τὸ βέβαιον τῆς ἐγγυῶν παραδόσεως περὶ τῆς ὑπὸ τὸν μονάρχην ἐκείνον αὐθαρέτου ὑποταγῆς τῆς νήσου, ἀλλὰ δὴ καὶ τῆς τοῦ κληδονίου προσφοράς. Εἰ δὲ τινα δισταγμὸς ὑπεκίελοι περὶ τούτου, ἀνοίκειον δὴθεν ὑπολαμβάνοντα τὸ ἀνάθημα ὡς παρὰ τοιοῦτου μονάρχου, διὰ τὴν εὐτέλειαν τῆς ὕλης, γνωσκέτω οὗτος ὅτι τέλειον ἀπείρηται τοῖς Μωαμεθανοῖς ἢ ἐν τοῖς ναοῖς αὐτῶν χρῆσις οἰκισθησοῦν τιμίας ὕλης τοῦ γένους τῶν ὀρυκτῶν, ἦτοι παντός ὀργάνου ἢ σκευοῦς ἐκ τῶν εἰς τὴν ἐξω λατρείαν τοῦ Θεοῦ καθιερωμένων.

Ἄλλ' ὑπελείπετό μοι ἔτι, πρὸς ὅλοσχερῆ τῆς ἐμῆς περιεργείας λύσιν, μαθεῖν καὶ περὶ τῶν ἐπὶ τοῦ κληδονίου μονογραμμάτων, τί ἂν ἔλεγον ταῦτα. Διὸ καὶ σὺν πάσῃ σπουδῇ ἠρώτων τοὺς λογιωτέρους τῶν κατὰ καιρὸν ἐπισκεπτομένων τὴν νήσον ἐπιστῶν Ὁθωμανῶν. Καὶ ὡς μὲν ἔλεγε τὴν ῥῆσιν εἶναι τὰ γεγραμμένα ταυτηνί: « *Πεντάκις τῆς ἡμέρας ὑμνήσω σε Κύριε* » (γνωστὸν γὰρ ὅτι πεντάκις τοῦ νυκθημέρου προεβύχθη ἐπιτέτακται τοῖς Μωαμεθανοῖς ὑπὸ τοῦ σφῶν νομοδότου· εἰ δ' ἀληθῶς οὕτως ἔχει ἡ ῥῆσις, παρεξέσται ἄρα ἀπὸ τῆς Λαβιτικῆς ταυτηνί: « *Ἐπτάκις τῆς ἡμέρας ἠγεσά σε* » [Ψαλμ. ΡΗΓ. 164]), ὡς δ' ὅτι σουλτάνων καὶ σουλτανίδων διαλάμβανον ὀνόματα, καὶ ἄλλως ἄλλο. Ἄλλ' ἐκ τῶν ἀντιπατικῶν αὐτῶν λόγων ἐμαυτὸν ἔπεισα, ὅτι ἡ ὀρθὴ ἀνάγνωσις καὶ διευκρίνησις τῶν μονογραμμάτων τοῦ ἀρχαίου τούτου Ὁθωμανικοῦ καλλιτεχνήματος, ἀνδρὸς ἐδεῖτο εἰδήμονος τῆς Ἀραβικῆς παλαιογραφίας.

Τούτου τοῖνον τοῦ σπουδαίου ἐγγράφου ἀντίγραφον ἔστι τὸ ἐνταῦθα παρατιθέμενον, ὅτινι προσερτήσαι δεῖν ἔγνων αὐτὸ πάλιν τὸ κείμενον φωνῇ μὲν Τουρκικῇ, Ἑλληνικῇ δὲ γράμμασιν ἐξεννεγεμένον, εἶτα δὲ καὶ τὴν κατὰ λέξιν μετάφρασιν αὐτοῦ· ἢ δὴ καὶ ὀφείλω τῇ φιλικῇ προθυμίᾳ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐλλογμωτάτου κ. Κωνσταντίνου Φωτιάδου, καθηγητοῦ τῶν Ἀνατολικῶν γλωσσῶν ἐν τῇ τοῦ γένους μεγάλῃ σχολῇ.

Παρατηρήσεως δὲ ἀξία θεωροῦμεν ἐν τῷ *φριμανίῳ*

ταῦτα. Καὶ πρῶτον μὲν βλέπομεν, ὅτι ὁ λόγος ἀρχεται ἀπὸ τῆς γενικῆς: « *Τοῦ χωρίου τῆς Πάτριος (Πάτριος κλουνοῦν), κτ.λ.* » (1) ὅπερ οὕτως ἀφηρημένως ἔχον καὶ ἀπολύτως κείμενον, οὐδὲν ἄλλο δηλοῖ, ὡς ἔγωγε ὑπολαμβάνω, ἢ ὅτι: « *Ὁ ὀρισμὸς οὗτός ἐστι τοῦ χωρίου τῆς Πάτριος, καὶ ἀφορᾷ τὸν ὀφειλόμενον παρ' αὐτοῦ φόρον τοῦ 857 ἔτους τοῦ χιζζρέ (ἐγίρας), ἀπὸ τῆς ἀ. Λογούτου Λογίζομενον.* » Εἶτα δ' ἔπεται τὸ ὄνομα τοῦ πρὸς ὃ ὁ ὀρισμὸς ἀπευθίνεται προσώπου: *Κωστῆνι (ἢ Φωστῆνι) Λουσαν-μάρδς*, προσετώτος πάντως τῆς νήσου· ἀλλὰ τοῦτο διέστραπται λίαν, ἄτε δὴ τῆς Τουρκικῆς γλώσσης μηδὸλως ἐχούσης καταλλήλους χαρακῆρας εἰς ὀρθὴν καὶ ἀπαιστον σύνθεσιν ὀνομάτων τῶν Εὐρωπαϊῶν γλωσσῶν. Ἴσως δὲ ἦν τὸ γνήσιον ὄνομα *Κωνστατῆρος Μάρος*, ἢ γούν *Κωνστάντιος Ἡγούμενος* (δηλονότι τῆς τοῦ Θεολόγου μονῆς, ὡς ὦν ὁ πνευματικὸς ποιμὴν τῆς νήσου). Ἐπειδὴ δὲ μικρῶ κατωτέρω μνημονεύεται πάλιν τὸ ὄνομα Κωνσταντίνου τινός, ἔπεισέ μοι εἰκάζειν, ὅτι οὗτος ἦν ἴσως ὁ πρὸς Μεχμέτην διαπροβεύσας, ὅτε καὶ τῶν τεσσαράκοντα χρυσῶν ὁ ἐτήσιος ἐτέτακτο φόρος, ὡς ἡ παράδοσις ἔχει. Ὁ δὲ χρόνος κατ' ὃν ἐκδέδοται τὸ *φριμανίον* συμπίπτει τῷ 1454, περὶ τὸν Σεπτέμβριον ἀρχόμενον, τουτέστι δεκαπέντε μετὰ τὴν ἄλωσιν μῆνας· κατὰ γὰρ τὸν γενομένον μοι καταλογισμὸν τῶν χρόνων, τὸ 857 ἔτος τοῦ χιζζρέ (ἐγίρας) ἤρξατο τῇ 11 Ἰανουαρίου τοῦ 1453· ἡ ἄλωσις ἄρα τῆς πόλεως συμπίπτει τῇ 20 τοῦ μηνὸς Τζεμάζι-οὐλ-ἔββέλ τοῦ αὐτοῦ ἔτους (2). Ἀλλὰ καὶ ὁ τόπος ἐν ᾧ ἐκδέδοται, ἢ Σοφία δηλαδὴ (3), δίδωσιν ἡμῖν ἐννοῆσαι, ὅτι στρατεύων ἐτύχχανε τότε ὁ Μεχμέτης καὶ ἀναμφίβολως κατὰ τοῦ ἀκαταμαχῆτου ἥρωος Σκενδέρμπεῦ. Τὸ δ' αὖ *φλωρία*, ἂν μὲν ἐκλήρωσαι Βυζαντινά,

ἐπειδὴ οὐδεὶς τῶν μετὰ τὸν Πρεσβύτερον Ἀνδρόνικον αὐτοκράτορων φαίνεται κόψας χρυσοῦν νόμισμα, κατ' ἃ μοι ὁ ἐν νομισματολόγοις διαπρέπων σεβαστὸς φίλος μου κ. Παῦλος Λάμπρος ἀνεκινώσατο, ἀποδεκτέον ὅτι ἦσαν τοῦ αὐτοκράτορος ἐκείνου. Τούτου δὲ τὸ χρυσοῦν νόμισμα, κατὰ τὴν παρὰ τοῦ εἰρημένου φίλου γενομένην ἐξ ἀναλύσεως δοκιμασίαν, ἔλκει κόκκους Ἐνετικῶς 84· ὦν οἱ μὲν 44 χρυσὸς ἐστίν ἄπερφοθς, οἱ δὲ 40 κρᾶμα. Ἴσθουναμει ἄρα τὸ τοιοῦτον νόμισμα δραχμαῖς 8: 94· τουτέστι συνεκεφαλαιούτο ὁ ἐτήσιος τῆς νήσου φόρος εἰς δραχμὰς 357: 60, ἦτοι γρῶσια Τουρκικὰ 1500 περίπου. Ἄν δὲ πάλιν λογισθῶσιν Ἐνετικά, ὅπερ δοκεῖ πιθανώτερον, ἰσθουναμει ὀλικῶς ἡ ἀξία αὐτῶν δραχμαῖς 360, ἦτοι γρῶσιας περίπου 2500.

Ἄλλ' ἴσως ἂν δόξειάν τινι ὡς τῇ τοιαύτῃ παραδόσει ἀντιπίπτοντα τὰ ἐξῆς:—α) Ὅτι τὸ *φριμανίον* οὐ πρὸ τῆς ἀλώσεως φαίνεται γεγραμμένον, ἀλλὰ δεκαπέντε μῆνας μετέπειτα.—β) Ὅτι ἡ φράσις: « *τὰ ἐπὶ τοῦ Κωνστατῆρος προσδιωρισμένα τεσσαράκοντα φλωρία* », νοεῖ μᾶλλον τὸν ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ ἀοιδίμου τελευταίου αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου τεταγμένον τὴν νήσῳ φόρον, ὡς εὐρέθη ἴσως σεσημειωμένον ἐν τοῖς φορολογικοῖς πίναξιν τοῦ καταλυθέντος κράτους.—γ) Ὅτι ἐν τῇ τελευταίᾳ φράσει ταύτῃ: « *ἐμὲ ἀναγνωρίζων ἀληθῆ κτ.λ.* » ἐνεστὶν ἡ ἐννοία, ὅτι ἐγὼ ὁ ἐντελλόμενός σοι ταῦτα εἰμὶ ὁ ἀληθινὸς καὶ νόμιμος κυριάρχης σου, καὶ ἐμοὶ ὀφείλεις πιστεῖν καὶ ὑποταγῆν (ἀντὶ δηλονότι τῶν μέχρι τούτου αὐτοκράτορων). Ὅθεν συνάγεται ἐκ τούτων πάντων, ὅτι οὐχ ἐκουσίως ὑπετάγησαν τῷ Μεχμέτῃ οἱ Πάτριμοι.

Τούτοις τοῖνον ἡμεῖς ἀντεπιφέρουμεν τὰδε. Καὶ ὡς πρὸς τὸ πρῶτον μὲν λέγομεν, ὅτι ἀδασανίστως καὶ ἐκ τοῦ παραυτικά οὐ δεῖ ἀποβάλλειν τὰς παλαιὰς ἱστορικὰς παραδόσεις· αὐταὶ γὰρ οὐδὲν ἄλλο εἰσὶν ἢ ἡ ἀγγραφὸς ἱστορία τῶν, κατ' ὃν ἀνάγονται χρόνον, συμβεβηκότων. Τὴν δὲ τῶν Πατριμῶν παράδοσιν πιστοποιεῖ, ὡς προεῖπα, καὶ ἡ ἐξῆθεν τοῦ *φριμανίου* γραφείσα τῷ 1637 ἔτει ἐπιγραφὴ: « *... ἀποὺ ἐχαρατζῶθη τὸ ρηοῖν μας πρὶν νὰ πάρη τὴν Πόλιν κτ.λ.* » ἐξ ὅπερ συνάγεται, ὅτι ἐπεκράτησεν ἕως τότε ὁ λόγος ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν παραδιδόμενος ἐπὶ τῆ ἀνω τῶν 184, καὶ ἔκτοτε πάλιν μέχρις ἡμῶν ἔτη 228. Ἄλλως τε δὲ καὶ αὐτὸ τὸ διατηρούμενον κληδονίον ἐστὶν ἡ ψηλαφῆ, ὡς ἔπος εἰπεῖν, τῆς παραδόσεως ἐνδειξις. Ἐπειτα, τίς δύναται βεβαιῶσαι τοῦτο εἶναι τὸ πρῶτον τοῦ Μεχμέτου *φριμανίον* πρὸς τοὺς Πατριμοὺς, καὶ μὴ πρὸ αὐτοῦ ἐπισταλῆναι ἔτερον, τοῦ χρόνου βορὰ ἤδη γεγονός;

Ὡς πρὸς τὸ δεύτερον δὲ ἀποφανόμεθα ἄνευ δισταγμοῦ τινος, ὅτι οὐδ' ὀβολὸν γούν ἐτέλεσε πώποτε

(1) Χωρίον καλεῖ τὴν Πάτριον, διότι εὐάριθμοι τινες ἦσαν εἰ κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον κατοικοῦντες τὴν νήσον, οἱ καὶ συνουλιζοντο ἐντὸς μικρᾶς καὶ περιφράκτου (διὰ τὸν φόβον τῶν πειρατικῶν ἐπιδρομῶν) συνοικίας, ὑπὸ τὸ μεσημβρινὸν τῆς μονῆς ταύτης κείμενης, καὶ ἀναλλοιώτου ἄχρις ἡμῶν διατηρουμένης. Ἀπὸ δὲ τῶν ἀρχῶν ἦδη τῆς 15' ἑκατονταετηρίδος καὶ ὁ τῆς νήσου συνοικισμὸς ἤρξατο συντενωτέρων, πολλῶν ἀποίκων συρρέειντων ἀπὸ τῶν τοῦ Αἰγαίου νήσων, μάλιστα δ' ἐκ Κρήτης καὶ τῶν Ἰονίων. Ἐν ταύτῃ γὰρ εὕρισκον εἰ τὴν ἰδίαν πατρίδα φεύγοντες ἀναφυχθῆναι τινὰ καὶ τῶν ἐκ τῆς Ἐνετικῆς καὶ Ὁθωμανικῆς τυραννίας ἀνοπιστοῦν δεινῶν ἀνακούφισιν· σεβαστὴ γὰρ ὑπῆρξεν ἡ νήσος ἀεὶποτε καὶ αὐτοῖς τοῖς Ὁθωμανοῖς.

(2) Κατὰ δὲ τὸν Ὁθωμανὸν ἱστοριογράφον τοῦ: *T a p i γ M u ν τ ε χ ε β α τ ῖ Ε β λ ἰ ἄ Τ σ ε λ ε π ῆ* (ἱστορία Κωνσταντινουπόλεως καὶ Βεσπόρου), τῇ 20 τοῦ Τ ζ ε μ ἄ ζ ε-ο ὀ λ-ἄ χ ῖ ρ ἡ μέρη τετάρτη, ἦτοι ἐνα μῆνα μετὰ ταῦτα ἔλλω ἢ πόλις. [ιδε Μορτζάνου Πελισρκ. καὶ ἄλλω. Κωνστ. ἐν Πανδῶρας τόμ. Γ', σελ. 337].

(3) Σοφία, ἢ καὶ ἄλλως *T p i α δ ῖ τ σ α*, πόλις ἐπίσημος τῆς κάτω Μοισίας, ἦτοι Βουλγαρίας· ἐστὶ δὲ, κατὰ τινὰς, ἡ παλαιότερον Σαρδική [Ζωναρ. σελ. 219. Paris] εἰς οὗ καὶ περιεβάρτα ἴσως τὸ Τριαιδίον.

μιαδῶν βωσικῶν εισβολῶν, ἀπήθουν ἀμέσως παρὰ τῶν ταλαιπώρων Γραικῶν ὄφλειν δίκας ἀγνωμοσύνης, προδοσίας κτλ' ἐπιβάλλοντες αὐτοῖς φόρους ἀφορήτους, ἀγγαρίας, δημεύσεις οὐσιῶν, ἀτιμίας καὶ λοιπὰ δὴ ὅσα τοῖς ὑπηγόρευε τὸ θρησκευτικὸν καὶ πολιτικὸν τῶν εὐαγγέλιον συνήθως· ὥστε καὶ τετάρτη ἤδη φορᾶ τὸ 1777, τετάρτου παρασκευαζομένου ἐπιθετικῶν τῶν Ρώσων πολέμου κατὰ τῶν ἐν Κριμαίᾳ Τατάρων ὑπὸ τῆς Μεγάλης Αἰκατερίνης, εὐρίσκοντο πάλιν μεταξὺ σφύρας καὶ ἄκμονος οἱ πλῆμονες ἐκεῖνοι Γραικοί· καθότι εἰ μὲν ἐνίκων οἱ Ρῶσοι, ἐκινδύνευον νὰ σφαχθῶσιν ὑπὸ τῶν ἡττηθέντων Τατάρων, εἰ δ' ἀπετύγγανον πάλιν ὡς πρότερον, ἔμελλον παθεῖν ὅσα καὶ ἄλλοτε ἔπαθον· δὲν εἶχον λοιπὸν ἄλλο νὰ περιμένωσιν ἢ τὸν οὕτως ἢ ἄλλως ὄλεθρον τῶν· ἀλλ' ὅμως ὁ μέγας Θεὸς μετὰ πολυειδεῖς καὶ πολυτρόπους τηλικαύτας δοκιμασίας τῶν ἐπιβλήσας νῦν ἐπ' αὐτοῦς, τοὺς ἐλυτρώσατο, καὶ ἰδοὺ πῶς.

Ἰγνάτιος τις Ἀρχιερεὺς εἶχεν ἀποσταλῆ εἰς Κριμαίαν ὡς τοιοῦτος· ἐκ τῆς ἐν Βυζαντίῳ Μητροδὲς ἐκκλησίας μας πρό τινος χρόνου, ὑπὸ τὸν τίτλον Μητροπολίτης Γοθίας καὶ Παφᾶ· οὗτος ἦν ἀνὴρ τὰ μάλιστα πνευματώδης, διορατικὸς, φιλογενής, πλήρης ἐνεργείας (καὶ τοι ἤδη κακολογούμενος ὑπὸ τινῶν Μαριανουπολιτῶν διὰ φιλήδονά τινα ἀνθρώπινα ἐλκτωμάτα), ἐπιβάλλον σθεασμὸν ἐκαυτοῦ, ὁ μόνος τότε κατὰλλήλος ποιμὴν ἐν κινδυνεύοντι ποιμνίῳ· αὐτὸς δὴ οὗτος ἦ εἶχεν ἀποσταλῆ ὑπὸ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας κηδομένης περὶ τῶν ἐν Κριμαίᾳ χριστιανῶν ἐξ ἐπίτηδες ἵνα ἐνεργήσῃ διὰ τὴν ὁπωσδήποτε σωτηρίαν τῶν, ἢ κατὰ συγκυρίαν εὐρέθη διωρισμένος, ἢ ἐγένετο τοιοῦτος ἐπιπεραμμένου τοῦ γενικοῦ κινδύνου. Ὁ οὖν Ἰγνάτιος πληροφορούμενος τὸν παρασκευαζόμενον τῆς Ρωσίας πόλεμον, καὶ προσφῶν τὸν ἐπικείμενον ὡς εἶρηται κίνδυνον, ἤρξατο διαπραγματεύεσθαι μετὰ τῆς βωσικῆς Αὐλῆς περὶ τῆς εἰς Ρωσικὴν μετοικίσεως τῶν τέως αἰωρουμένων ἐν Κριμαίᾳ χριστιανῶν, γράφων, διαλεγόμενος, συμβιβάζων, πείθων ἄρχοντας καὶ ἀρχομένους διὰ τὴν ἐκουσίαν ἐγκατάλειψιν τῆς Κριμαίας· ἀλλὰ μὴν ἵνα τυχυνθῆ ἐγκαίρως ἢ μετοικεσία ἀφοῦ ἔπεισε τοὺς Τατάρους, παρεγένετο εἰς Πετρούπολιν δις, συνδιελξάμενος τῇ Αὐτοκρατορῇ ἐξαιτούμενος τὰ καλὰ καὶ συμφέροντα ὑπὲρ τῶν μετοικησόντων Γραικῶν, καὶ ἐπερῆσε δὴ τὸ ἔργον ὑπὸ ἔρους ἀγαθοῦς, ὡς ἔστιν ἰδεῖν ἐν τῷ Αὐτοκρατορικῷ σωζομένῳ Χρυσοβούλου ἢ μᾶλλον συμβολαίῳ συνομολογηθέντι ὑπὸ τε τῆς Μ. Αἰκατερίνης καὶ τοῦ ἐπιτροπεύοντος τοὺς μετοικοῦντας αὐτοῦ τούτου Ἰγνατίου. Τοῦ Χρυσοβούλου τούτου γεγραμμένου ἑλληνιστὶ καὶ βωσιστὶ διαβιβάσω ὑμῖν προσεχῶς ἀντίγραφον αὐτολεξεῖ ἵνα

τὸ καταχωρήσῃτε ἐν τῇ Πανελληνίῳ Παρθώρᾳ σας. Ἀνεχώρησαν τοίνυν ἐκ τῆς Κριμαίας, δύο ἔτη πρό τῆς ὄλοσχεροῦς ὑπὸ τῶν Ρώσων κατακτῆσεως τῆς ἤτοι τὸ 1777 ἔτος, ἄνδρες 33 χιλιάδες ἄλλως περὶ τὰς 70/χ ψυχὰς σύμπαντες Γραικοὶ ὀρθόδοξοι, καὶ ἐντὸς σχεδὸν διετοῦς καὶ ταλαιπώρου πεζοπορίας, ἐκχειμάζοντες καθ' ὁδὸν, ἀσθενούντες, ἀδυνατούντες, σχετλιάζοντες καὶ δῆτα πολλάκις αἰτιώμενοι τὸν αὐτοῖς συνοδοιποροῦντα γέροντα ποιμένα τῶν Ἰγνατίου, καθάπερ τὸν Κολόμβον οἱ ναυταὶ του, ἀφίκοντο εἰς τὰς ἀχανεῖς ταύτας πεδιάδας τῆς Σκυθίας μόλις 18/χ ἀνδρῶν· καθότι τινὲς μὲν ἀκούοντες τὰς ἐν Κριμαίᾳ νίκας τῶν Ρώσων καὶ μεταμληθέντες, ἢ νοσταλγήσαντες, ἢ κεκηκότες, ἐπανῆλθον αὐθις εἰς Κριμαίαν, τινὲς δὲ καθ' ὁδὸν ἀπεβίωσαν· ἀποκατεστάθησαν πάντες δὲ οἱ ἀφικόμενοι μέτοικοι οὗτοι ὄλοσχερῶς τὸ ἔαρ τοῦ 1780 ἔτους εἰς τὰς περιχώρους τῆς πόλεως ταύτης κερποφόρους γαίας, διαμοιρασθέντες κατὰ χωρία, ἐκλέξαντες ἕκαστος τὰς οἰκείας θέσεις διὰ τὴν κτίσιν τῶν νέων χωρίων τῶν, δόντες ἐνὶ ἑκάστῳ χωρίῳ τὸ αὐτὸ ἐκεῖνο ὄνομα, ὅπερ εἶχε καὶ ἐν Κριμαίᾳ πρό τῆς ἀναχωρήσεώς των. Εἰσὶ δὲ τὰ χωρία 24 τὸν ἀριθμὸν τὰ ἐξῆς· Ἐσὶ Κρίμ, Σαρτανᾶς, Τσουρμανλία, Τσαρδακλή, Ἀνατολή, Κραάνι, Γιάλτα, Ζελιόνα, Μάγγους, Γούρτσου, Στήλα, Λάσπη, Πεσσέβ, Οὐλακλή, Διμερτζή, Μπακτῆρ, Γενισαλᾶ μπουριούκ, Γενισαλᾶ κιοτσούκ, Κερμεντζούκ, Δορταμπᾶ, Ἀνζερίχα, Μπογάσου, Καμάρα, Ἄργην· περιέχοντα ἤδη μετὰ 86 ἔτη μόνον 19 /χ. ἄνδρας. Ἐκ τῶν χωρίων τούτων τὰ μὲν 15 Σαρτανᾶς, Τσουρμανλία, Διμερτζή, Ἀνατολή, Γιάλτα, Ζελιόνα, Στήλα, Λάσπη, Οὐλακλή Γενισαλᾶδες δύο, Δορταμπᾶ, Ἀνζερίχα, Ἄργην, Τσαρδακλή λαλοῦσι γραικιστὶ, ἐνιαχοῦ μὲν γλώσσῃν καταληπτῆν, ἀλλὰ καὶ διὰ διαφρακτικῆν καὶ ἐκ πρώτης ἀκοῆς ἀκτάληπτον, ἔχουσαν ὅμως φθόγγον ἑλληνικὴν καὶ περιέχουσαν λέξεις, μόρια, καὶ φρασιδίκα τινὰ ἀρχαῖα Αἰολοδορικῆς. Οἱ πλείστοι οὗτοι Γραικοχωρικοὶ ἔδουσιν ἀσμάτια συγκεχυμένα ἢ ἔθνικῶν ἀνδραγαθημάτων καὶ παθημάτων, ἢ ἰδιῶν παλληκαρικῶν κατορθωμάτων. Τὰ δὲ λοιπὰ χωρία λαλοῦσι Ταταριστὶ, μὴ ὑπολειπόμενα ὅμως καὶ ταῦτα τῶν ὁμοίων τοῖς ἄλλοις Γραικῶν ἐθίμων. Οἱ χωρικοὶ ὡς καὶ οἱ τῆς πόλεως κάτοικοι ἔχουσι τύπον ἑλληνικὸν καὶ κάλλος κατ' ἀμφοτέρω τὰ φύλα ἑλληνίζον. Ὅλοι αὐταὶ αἱ γαίαι αἱ περὶ τὴν Μαριανούπολιν ἦσαν χέρσοι, ἄγρια καὶ ἀκατοίκητοι· ὁ δὲ τόπος ὅπου σήμερον κεῖται ἡ πόλις αὕτη ἐπίσης ἔρημος· ἐφαίνοντο μόνον ἐπτὰ οἰκίσκοι ἢ καλύβια, ὅπου κατόικουν Κοζάκοι Ζαπορόζοι ἄλιεις τοῦ Κάλμιους. Οἱ μὲν λοιπὸν ἐν Κριμαίᾳ χωρικοὶ ἔκτισαν κανταῦθα καὶ συνώκησαν τὰ αὐτὰ τοῖς ἐκεῖ ἰσάριθμοι

καὶ ταυτώνυμα χωρία· οἱ δὲ κάτοικοι τῆς ἐν Κριμαίᾳ Ταταρικῆς Πρωτεύουσος Μπακσὲ Σεράι, συνώκησαν ἐν τῇ νέᾳ πρωτεύουσῃ τῆς ἀποικίας τῶν ἐνταῦθα ἄπαντες σχεδὸν χειρωνακτες μετενεγκόντες τὰς χειρωναξίας τῶν συμπάσας ἐκεῖθεν ἦσαν δὲ μηχανοποιοὶ, πλοιοποιοὶ, σιδηρουργοὶ, χαλκουργοὶ, μηχανοποιοὶ, σιδηροποιοὶ κτλ., λεληφότες μάλιστα οἱ πλείστοι καὶ τὴν ἐπίκλησιν ἐκ τῆς ἰδίας ἐκάστῳ χειρωναξίας, ὡς περὶ συνειθίζεται παρὰ ταῖς τουρκικαῖς κοινωνίας· καὶ δὴ τὰς οἰκογενειακὰς ταύτας ἐπικλήσεις φέρουσι μέχρι σήμερον οἱ ἀπόγονοι τῶν μετοικῶν χειρωνακτικῶν ἐκείνων μεταβαλόντες αὐτὰς ἢ ἐπὶ βωσικὴν κατάληξιν ὅς, ἢ μεταγλωττίσαντες ἐκ τοῦ τουρκικοῦ εἰς τὸ βωσικόν. — Καθὼς ἀποβάνει ἱστορικὸν ζήτημα ἢ ἀνακάλυψις τῶν ἐκ Κριμαίας τούτων Γραικῶν, πόσοι, ποδαποὶ καὶ πότε ὡς εἶπον, ἀφώκησαν ἐκεῖ, (καὶ θέλετε εὐεργετήσαι τὴν τε ἱστορίαν τῆς ἐσκορπισμένης ἑλλ. φυλῆς, καὶ τοὺς ἐνταῦθα μετοίκους Γραικοὺς, ἐὰν τὸ ἐξελιχθῆ) θὰ ἀποβῆ τοιοῦτο, καὶ ἡ ὀνομασία τῆς πόλεως ταύτης *Marioupolis*. Τὰ μὲν βωσικά λεξικά λέγουσιν ὅτι οἱ Γραικοὶ μέτοικοι ἔδωκαν τὸ ὄνομα τοῦτο ἐκ τῆς εἰκόνης τῆς θαυματουργοῦ ἦν ἐκόμισαν μετ' ἐκείτων, Θεοτόκου Μαρίας· ἀλλὰ τὰ λεξικά ταῦτα ἐν πολλοῖς εἶναι ἄκριτα. Τινὲς δὲ ἐξ ἀκοῆς, ἐν οἷς καὶ ὁ γέρον πρῶτοτερος Γρηγόριος Μαυρουδίτης, λέγουσι ὅτι ἐκαλέσθη βουλήσει τῆς Αἰκατερίνης Β' εἰς τιμὴν μιᾶς ἀδελφῆς τῆς Μαριάννας (1).

Η. Μ. Κ.

ΕΛΛΗΝΙΚΑΙ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ ΕΝ ΙΒΡΑΙΑΙΣ.

Τῆ 4 Ἰανουαρίου 1866, πολλοὶ νέοι Ἕλληνες παρεστάσαμεν ἐν τῇ αἰθούσῃ Ράλλη, ἧτις καὶ διὰ γορῶν καὶ διὰ θέατρον παραχωρεῖται, ὑπὲρ τῶν ἀπόρων τῆς πόλεως ταύτης, τοὺς «*δύο Λοχίας*» δράμα ὠραιοτάτου τοῦ Γάλλου d'Aubigny, τὸ ὁποῖον μετατρέψαμεν ἐπὶ τὸ εὐκολώτερον δι' ἡμᾶς. Ἀπὸ τῆς πρώτης ἢ πόλις ἦτο εἰς κίνησιν· ἐμελλε νὰ δοθῆ ἑλληνικὴ παράστασις ὑπὲρ τῶν πτωχῶν· τὰ ὀνόμα-

(1) Τὰς ἀνωτέρω εἰδήσεις ἐπέστειλε, κατ' αἰτήσιν ἡμῶν, φίλος ὁμογενὴς, ἀμακίαν σωζων τὴν πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπην, ὁ Κ. Η. Μ. Κ. διατρίθων ἐν Μαριανουπόλει. Περὶ δὲ τῶν κατὰ τὴν Μεσημβρινὴν Ρωσίαν ἑλλήνων ἀνάγνωθι τὴν ἐν τῷ Δ' Τίμῃ τῆς Παρθώρας ἐξιόλογον ἱστορικὴν πραγματείαν, ἣν Ρῶσος λόγιος παραπιδημῶν τὸ 1833 ἔτος ἐν Ἀθήναις ἐγράψεν ἑλληνιστὶ, ΣΗΜ. ΠΑΝΑ.

τα τῶν ἠθοποιῶν ἦσαν γνωστότατα, καὶ πολλοὶ συμπαθεῖς τρέφοντες πρὸς τοῦτον ἢ ἐκείνον ἠτοιμάζοντο νὰ χειροκροτήσωσιν αὐτοὺς· ἐπιτροπὴ ἑξαμελὴς ἐκ τῶν ἐγκρίτων τῆς πόλεως καὶ ἐξ ἐκάστου ἔθνους ὄφειλε νὰ ἐπιστατήσῃ εἰς τε τὴν εἰσπραξίν καὶ τὴν διανομὴν τῶν χρημάτων. Λοιπὸν, ὡς βλέπετε, τὸ πρᾶγμα ἦτο περίεργον πολὺ, ἀφοῦ μάλιστα λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἐνταῦθα ὑπάρχουσι πολλοὶ ξένοι (καὶ οἱ ἐγγύριοι νέοι δὲν εἶναι ἀσημάντου ἀριθμοῦ) καὶ ὅτι ἑλληνόπαιδες ἐλάμβανον τὴν πρωτοβουλίαν τῆς διὰ τῆς ἰδίας τῶν γλώσσας διερθεῖσεως τῆς καλλιθεσίας. Ἀπὸ τῆς 3 μ. μ. ἡ αἴθουσα κατεπλημύρει ἀνθρώπων ζητούντων εἰσιτήρια. Πρέπει δὲ νὰ σὰς ἀναφέρω, ὅτι τὸ τίμημα τῆς εἰσόδου εἶχεν ἀρθεῖ εἰς τὴν γενναϊότητα ἐκάστου, οὐχὶ ὅμως κάτω τοῦ ἐνὸς εἰκοσαρίου. Τὴν 8 ἑσπερινὴν ὥρην τὸ θέατρον παρίστα ὠραιοτάτου θέαμα. Κυρίαι ἑλληνίδες καὶ ξένοι καὶ ἐγγύριοι, εὐεδαῖς καὶ κομφῶς ἐνδεδυμένοι καὶ συμπαθητικῆς, δεσποινίδες περικαλλεῖς, ἑλληνικῆς χαρᾶς μειδιάμα ἐχουσαι ἐπὶ τῶν ῥοδίνων χειλέων τῶν, περιέμενον νὰ ἴδωσιν ἡμᾶς ὄλους, οὐς ὅλοι ἐγνωρίζον· καὶ φαντάσθητε ἂν αἱ ὠραῖαι καρδίαι τῶν δὲν ἤρχοντο ὑμῖν ἐπιτυχίαν, ἂν ἐκ βαθέων καρδίας δὲν παρεκάλουν τὰς θυγατέρας τῆς Μηνησοῦνης πάσας νὰ μὴ μᾶς ἀφήσωσι νὰ κάμωμεν *fiasco*· ἑλληνικὴ φιλοτιμία κατεῖχε πάσας καὶ πάντας. Τέλος τὸ περπατάσμα ἠγέρθη, ἠνοιζάμεν τὰ στόματα, τὰ ὄμματα μᾶς, ἐκινήσαμεν τὰς χεῖρας μᾶς, περιεπατήσαμεν, εἶπομεν, ἐφρονήσαμεν, ἐκλύσαμεν, συνεικινήθημεν, ἠκούσαμεν, ἐγονυκλινησαμεν, παρεκαλέσαμεν, ὠργίσθημεν, εἰρωνεύθημεν, ἐτρέξαμεν, εὐρέθημεν ἀσθμαίνοντες, ἐπροσωποποιήθημεν, καὶ ἐβρόντησαν αἱ χειροκροτήσεις, καὶ δάκρυα ὕγραναν καὶ ὠραῖους καὶ ἀσχήμους ὀφθαλμούς, καὶ καρδίαι σταθεραὶ καὶ ἄστατοι ἐσκίρτησαν, καὶ ἐκάλεσαν ἡμᾶς ἐκ νέου, καὶ ὁ κόσμος ὅλος ὑψαχριστήθη καὶ εἰς τοὺς πτωχοὺς διανεμόνται φλωρία 180 περίπου. Ἀναμφιβόλως ὑπῆρξεν ἐλλείψεις, ἀλλ' ὅλοι καὶ ὅλοι ὑπῆρξαν εὐμενέστατοι πρὸς τοὺς κατὰ πρῶτον ἀναβάντας εἰς τὴν σκηνήν. Μεθαύριον παρεστάνομεν τὴν «*Babyloniad*» ὑπὲρ τοῦ ἐνταῦθα ἑλλ. ναοῦ καὶ προβλέπεται συρροὴ μεγίστη καὶ εἰσπραξίς ὑπὲρ τὰ 200 φλ. ἔχομεν Ἀνατολίτην περίφημον. Κατόπιν θὰ παρεστήσωμεν τοὺς «*Αρματολούς καὶ Κλέπτας*» δράμα δίπρακτον, καὶ μίαν ἀστειοτάτην κωμωδίαν «*ἢ ἐν τῷ σκότει συνέντευξις*» μετὰ ὀκτώ δὲ ἡμέρας «*τοὺς τρεῖς Ἰάμους* εἰς μίαν ἡμέραν ἢ αἱ γυναῖκες δὲν περιορίζονται.» Βλέπετε ὅτι εἰμεθα φοβεροὶ καὶ τρομεροὶ, καὶ μακρόθεν εὐχθήθητε ἡμῖν ἐπιτυχίως καὶ θριάμβους.

Κ. Ι. Π.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Η αιώνιος ζωή και μελέτη του υπό του Κ. Ρενάνος « Βίου του Ιησού », υπό Ερνέστου Ναβίλλη πρώην καθηγητού της φιλοσοφίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Γενεύης κλ. Μετάφρασις ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ ὑπὸ Γ. Ι. Κεραλά. Ἐν Ὁδησῶ 1865.

Τὸ ἀνωτέρω βιβλίον περιέχει ἑπτὰ διμιλίας, τῶν ὁποίων ἡ ἀξία καταφαίνεται ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς ἐκάστης ἢ πρώτη πραγματεύεται περὶ τοῦ ἀνθρωπίνου προορισμοῦ, ἡ δευτέρα περὶ ὕλισμοῦ, ἡ τρίτη περὶ τῶν ἰδεῶν τῆς ἀνθρωπότητος, ἡ τετάρτη περὶ τοῦ Εὐαγγελίου, ἡ πέμπτη περὶ τοῦ Εὐαγγελίου ἐνώπιον τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς πίστεως, ἡ ἕκτη περὶ τῆς αἰωνίου ζωῆς καὶ ἡ ἕβδομη περὶ θρησκείας· ἀλλὰ καὶ ἡ περὶ τοῦ βιβλίου τοῦ Ρενάνος μελέτη, εἶναι ὡσαύτως διμιλία, μείζονα ὅμως ἔχουσα τὴν ἑκτασιν εἰς ἀνάγκης, ὅπως ἀνατραπῶσι τὰ περὶ τοῦ ἀρχηγῶ τῆς θείας ἡμῶν θρησκείας σαθρά δόγματα τοῦ γράψαντος τὸν « βίον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. »

Τοῦ πονήματος τούτου τὴν ἀξίαν καταδεικνύει καὶ ἡ εἰς πολλὰς γλώσσας μετάφρασις αὐτοῦ· ὁ Κ. Κεραλάς ὀνομάζει πέντε, ἰταλικήν, γερμανικήν, ἀγγλικήν, ῥωσικὴν καὶ δανικὴν· ὑποθέτει δὲ ὅτι ἐγένοντο καὶ ἄλλαι, τὰς ὁποίας ὁμοῦς αὐτὸς ἀγνοεῖ. Ἡ ἀνά χειρας, τοῦ Κ. Κεραλά, εἶναι ἀξιοσύστατος καὶ διὰ τὸ εὐληπτον καὶ καθαρὸν τῆς γλώσσης. Μεταφέρομεν δὲ ἐνταῦθα ἐκ τοῦ προοιμίου ὑποσημειώσιν τινα, κατὰ πάντα συμφωνοῦσαν πρὸς ἃ πολυλάκις, καὶ ἐσχάτως ἔτι, τὴν 15 Δεκεμβρίου 1865 καὶ 15 Φεβρουαρίου 1866, ἐγράφομεν, κατὰ τῆς περὶ τὴν ἑλληνικὴν παιδείαν καὶ ἀνάγνωσιν ἀναλογησίας τῶν ἐν Εὐρώπῃ διεισδυμένων ὁμογενῶν. « Μὲ ἄκραν ἀθυμίαν πικρατέρω, λέγει ὁ μεταφραστής, τὴν ἠθικὴν ἐν γένει καὶ κοινωνικὴν κατάστασιν τῆς ἐν Ὁδησῶ ἑλληνικῆς κοινότητος, ἥτις εἶναι ἡ πολυπληθεσττέρα ἴσως καὶ πλουσιωτέρα τῶν ἀπανταχοῦ τῆς γῆς διεισδυμένων ἑλληνικῶν κοινοτήτων. Οὔτε ἐν ἑλληνικῶν βιβλίον δύναται τις νὰ προμηθευθῆ παρ' ἡμῖν, ἐνῶ ὅλοι αἱ λοιπαὶ κοινότητες, καὶ τοὶ μετὰ τοὺς Ἕλληνας ἐγκατασταθεῖσαι, προοδεύουσιν ὁσημέραι εἰς τὸν πολιτισμὸν. Εὐρίσκεις ῥωσικά, γαλλικά, γερμανικά βιβλιοπωλεῖα, ἀλλ' εἰς μάτην θὰ ζητήσης ἑλληνικόν· οὔτε τὰ ξένα ταῦτα βιβλιοπωλεῖα φέρουσιν ἑλληνικὰ βιβλία, διότι ποῖος ν' ἀγοράσῃ, ἢ μάλλον ποῖος νὰ ἀναγνώσῃ; Ἐκδίδονται ἐφημερίδες εἰς ὅλας τὰς γλώσσας, διότι ἡ πόλις μας εἶναι πολὺγλωττος· ἡ ῥωσικὴ ἐφημερίς, ἡ γαλλικὴ, δύο γερμανικαὶ, ὑποστηρίζονται ἰδίως ὑπὸ τῶν ἀποίκων Γερμανῶν χωρικῶν, οἵτινες φυλάττουσιν ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ τὴν μητρικὴν τῶν

γλώσσων, δύο ἑβραϊκὰ, περιοδικὰ συγγράμματα, βιβλία κλ. εἰς τὰ ἑπτὰ τυπογραφεῖα τῆς Ὁδησῶς ἢ δὲ ἑλληνικὴ κοινότης, ἐν τῷ διανοητικῷ τούτῳ ὄργανῳ, se recueille, ἵνα μεταχειρισθῶ τὸ περίφημον ἐκεῖνο διπλωματικὸν λόγιον. Ἐπὶ Βερδάλαχου (1827) ὑπῆρχεν ἐνταῦθα ἑλληνικὸν τυπογραφεῖον, τὸ ὁποῖον μετὰ παρέλευσιν τινος καιροῦ ἐπώλησεν ἡ ἐφορία τῆς κοινότητος! Οὐδεὶς ἐπεχείρησεν οὔτε θὰ ἐπιχειρήσῃ, κατὰ τὴν σημερινὴν νάρκωσιν, νὰ ἐκδώσῃ ἐφημερίδα, διότι καὶ ὁ πρὸς τοῦτο ἱκανὸς δὲν ὑπάρχει, καὶ οὐδεὶς ὁ χορηγῶν τὰ μέσα.

» Αἱ διάφοροι κοινότητες, ἐκτὸς τῶν σχολείων αὐτῶν καὶ παρθενωγαγείων, ἐσύστησαν καὶ διατηροῦσι παντὸς εἶδους φιλανθρωπικὰ καταστήματα· νοσοκομεῖα, ὀρφανοτροφεῖα, φιλοπτώχους ἐταιρίας· παρ' ἡμῖν δὲ ἐσχάτως μόνον ἐσύστηθη ἡ Ἀδελφότης, ἥτις δὲν παρουσιάζει φαινόμενα διαρκείας, καὶ πρὸ 4 περίπου ἐτῶν ὀργανίζεται (!) καὶ ἀδιαλείπτως συνεδριάζει φιλανθρωπικὴ τις ἐταιρία. . . Ὑπαγε τὴν Κυριακὴν εἰς τὰς ἐκκλησίας, τὰς ῥωσικὰς καὶ τὰς τῶν ἑτεροδόξων· ὕπαγε τὸ Σάββατον εἰς τὰς συναγωγὰς, δὲν θὰ εὕρῃς τόπον νὰ σταθῆς, τόσον εἶναι τὸ συρρέον πλῆθος. Πορεύθητι ἀκολούθως εἰς τὴν γραικικὴν ἐκκλησίαν, τὴν ὁποίαν ὠκοδόμησαν κατὰ τὸ 1804 ὀλίγοι ἀγράμματοι! Ἡ ἴδρις ὀλίγα γερόντια· εἰς τοὺς Γραικοὺς δὲν ἀπομένει κίρρος διὰ τὴν ἐκκλησίαν. Ἡμεῖς προσευχόμεθα οἴκαδε· δὲν εἶναι τὸ ἴδιον; ὁ Θεὸς εἶναι πανταχοῦ παρών. . . Ἀλλὰ τί γίνεται τὸ ἑλληνοσημορικὸν σχολεῖον τῆς Ὁδησῶς, τοῦ ὁποίου τὸ ἐτήσιον εἰσόδημα ἀναβαίνει εἰς 40,000 δραχμῶν; Ἀκολουθεῖ καὶ αὐτὸ τὸν βῆμα τῆς κοινότητος. Διελύθη πρὸ πολλοῦ, ἵνα μὴ εἰπώμεν ὅτι κατέστη τὸ γενικὸν ὄνειδος! Ποῖος φροντίζει, ποῖος κἂν ἐρωτᾷ περὶ σχολείου; Τώρα ἀπληθευθῆ τὸ γένος, εἰς τί χρησιμεύουσι τὰ σχολεῖα; Ἀφ' ἑτέρου οἱ πλούσιοι ἔχουσι παιδαγωγούς, διδασκάλους ἰδίους, ἐκπαιδεύουσι τὰ τέκνα τῶν εἰς τὴν Εὐρώπην, εἰς τὴν Ἑλλάδα· ἡ θεία πρόνοια μεριμνᾷ διὰ τοὺς πτωχοὺς. . . Ἀπὸ τοῦ 1814 μέχρι τοῦ 1865, ἦτοι εἰς διάστημα ἡμίσεως αἰῶνος καὶ ἐπέκεινα, ἡ Ὁδησιακὴ ἑλληνικὴ κοινότης δὲν ἐπρόκοψεν εἰς τὸν ἐξευγενισμὸν. Τότε ὑπῆρχε σχολεῖον καὶ νοσοκομεῖον· σήμερον δὲν ὑπάρχουσιν, ἐνῶ ἐν τῷ μεταξύ ἐσχηματίσθησαν κολοσιαιαὶ περιουσίαι, καὶ σήμερον ἀριθμοῦνται τινες τῶν ἐνταῦθα Ἑλλήνων μὲ ἐτήσιον εἰσόδημα ἡμίσεως περίπου ἐκτομμυρίων δραχμῶν! . . . Γνωρίζω πολλοὺς Ἕλληνας μὴ προφέροντας, οὐδ' ἐννοοῦντας οὐδεμίαν λέξιν ἑλληνικὴν· γνωρίζω ἄλλους, ψελλίζοντας τινὰ γραικορωσικά· ἡ ἑλληνικὴ κοινότης ὀδεύει λοιπὸν εἰς τὴν ἐκφύλισιν αὐτῆς; κλ. » Σελ. δ'—16'.

Τὰς ὁρθὰς ταύτας πικρατέρας τοῦ μεταφρα-

στοῦ τῆς Αἰωνίου ζωῆς δυνάμεθα νὰ ἐφαρμόσωμεν καὶ εἰς πάσας τὰς ἐν τῇ δυτικῇ Εὐρώπῃ ἑλληνικὰς κοινότητας. Ἐν Μασσαλίᾳ, Λονδίῳ καὶ Βιέννῃ εἶδομεν ῥέους Ἕλληνας ἀγνοοῦντας ὅλας διόλου τὴν μητρικὴν αὐτῶν γλώσσαν· βιβλίον δ' ἑλληνικοῦ συνήθως οὐδ' ἐσχηματισμένον φύλλον εὐρίσκεται ἐν ταῖς οἰκίαις τῶν πλείστων ὁμογενῶν. Πολλοὺς δὲ καὶ ἠκούσαμεν λέγοντας καὶ ἀνεγνωμένους γράφοντας ὅτι δὲν ἀναγινώσκουσιν ἑλληνικά, διότι ὁ τύπος καὶ ὁ χάρτης δὲν εἶναι καλοὶ! Καὶ οὕτως ἐξελίσσεται ὁ ἔνδοξος ἐκεῖνος χαρακτήρ, ὅς μόνος συντηρήσῃ τοσοῦτους αἰῶνας τὸ ἡμέτερον ἔθνος, ἢ ἀκαταγώνιστος λέγομεν ἐμμονὴ εἰς τὰ πάτρια. Θρησκεία καὶ γλώσσα, γλώσσα καὶ θρησκεία, ἰδοὺ τὰ κυριώτατα σύμβολα τοῦ ἑλληνισμοῦ· καὶ τὸ ἐν τούτων ἂν ἀποβῆ ὁ Ἕλληνας, ἀποβάλλει τὸν ἐθνικὸν αὐτοῦ χαρακτήρα.

Ὁ μεταφραστὴς τῆς Αἰωνίου ζωῆς, ὅστις φαίνεται ἔχων καὶ παιδείαν καὶ ζήλον, ἄς μὴ ἀποκάμῃ στηλιτεύων τὴν ἀκηδίαν ταύτην καὶ ἀγωνιζόμενος τὸ ἐφ' ἑαυτῷ εἰς τὴν θεραπείαν τοῦ κακοῦ· δὲν εἶναι δὲ αὐτὴ ἀδύνατος, ἐν Ὁδησῶ πρὸ πάντων, ὅπου ὑπάρχουσι φιλογενεῖς οἱοὶ ὁ Κ. Γ. Βουτσινᾶς, τοῦ ποιητικοῦ διαγωνισμοῦ ὁ ἀγωνοθέτης, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ ὁ Ἰω. Λούμας καὶ Μπίκας οἱ διψιλεύσαντες τὴν δαπάνην τῆς ἐκδόσεως συγγραμμάτων τοῦ Ξενοφῶντος καὶ τοῦ Πλουτάρχου.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥΠΟΛΕΩΣ.

Τὸ Καρκαρίζιον εἶναι κόμη τις ἀπέχουσα Ν Α. τρεῖς περίπου ὥρας τῆς Φιλιππουπόλεως· αὐτοῦ ἐν κτήματί τινι τοῦ Κ. Γ. Μυριίδου εὐρέθη ἐσχάτως μαρμαρίνη τις πλάξ, ἔχουσα μῆκος μὲν 4, 35 γαλ. μ. πλάτος δὲ, 0, 50 καὶ πάχος 0, 9, ἐφ' ἧς ἀναγινώσκονται τὰ ἐξῆς·

ΕΙΜΕΘΕΛΙΕΝΞΕΙΝΕΔΑΗΜΕΝΕ
ΤΙΕΠΟΘΕΝΕΙΜΕΙΛΑΔΙΚΙΗΕ
ΠΑΤΡΙΕΒΙΜΙΤΟΥΝΟΜΑΚΥΡΙΑΛΛΑ
ΟΙΚΟΔΟΜΟΥ ΑΔΟΧΘΕ
ΕΥΚΛΑΔΙΟΥ ΟΣΜΕΘΑΝΟΥ
ΓΑΝΕΚΡΥΨΕΝΘΕΙΝ· ΟΙΣ
ΙΔΟΠΟΓΕΙ . . . ΤΑΑΓ

Ἐπὶ δὲ τῆς ἐτέρας πλευρᾶς τῶν κατὰ πάχος ἐπιμήκων φαίνονται τὰ ἐξῆς νεωτέρας πολὺ ἐποχῆς γράμματα.

ΑΡΟΚΥ· ΗΛΑ ΧΡΗΣΤΙΑΝΗ
ΠΙΣΤΗ ΑΕΙΜΝΗΣΤΟΣ.

Β. Γ. ΣΚΟΡΔΕΛΗΣ.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΣΥΡΑΣ.

Ἐν Σύρῃ εἰς ἄλλα εἶδους ἔργα καταγινόμενος, ἐν ὥρᾳ σχολῆς ἀντέγραψα τὰς κατωτέρω ἐπιγραφὰς ἄς τινὰς νομίζω ἀνεκδότους· εὐρίσκονται δὲ ἅπασαι ἐν τῷ, πρὸς τὴν ἀμαξιτὴν ὁδὸν Ποσειδίων, κήπῳ τοῦ Κυρίου Ἰω. Παλαιολόγου, δικηγόρου, ὅστις φιλοκάλως ἐπέτρεψέ μοι τὴν ἀντιγραφὴν.

Α'. ἐπιγραφὴ ἐπὶ νεκρικοῦ μαρμαρίου.

ΦΙΛΤΩΝ

Περὶ τοῦ ὀνόματος τούτου ἐπέστειλέ μοι, ἐρωτῶν, ὁ καθηγητὴς Κ. Σ. Κουμανούδης τὰ ἐξῆς·

« Κύριε,

» Προθύμως ἀπαντῶν εἰς τὴν ἐπιστολὴν Σας τῆς 24 Νοεμβρίου Σας λέγω, ὅτι Φίλτων ὄνομα ἑλληνικὸν ἐν τῷ λεξικῷ τῶν Ἑλλ. κυρίων ὀνομάτων τοῦ Pape, τῷ πληρεστάτῳ τῶν ὑπαρχόντων, εἶναι σημειωμένον ὡς εὐρισκόμενον μόνον παρὰ τῷ Ῥωμαίῳ ποιητῇ Πλαύτῳ ἐν Τρινοῦμμῳ. Ἐγὼ δὲ ἐν τῷ εἰς ἰδίαν μου χρῆσιν τεύχει τοῦ Παπίου λεξικοῦ ἔχω προσεπισημειωμένα ἔτι καὶ τὰδε· Ἐτι τὸ Φίλτων ἐν ἐπιγραφῇ Παροικίας Πάρου. Ἐτι Φίλτων Περιθόιδης ἐν ἐπιγραφῇ Ἀττικῶν νεωρίων, ἐφημ. Ἀρχαιολ. Ἀθην. ἀρ. 3123. Τὸ δὲ Φιλτωνίδης ἐν ἐφημ. Ἀρχαιολ. Ἀθην. ἀρ. 678.

» Ἐῤῥώσθε.

» Ἐν Ἀθήναις, 24 Νοεμβρίου 1865.

»ΣΤΕΦΑΝΟΣ Α. ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΣ.»

Β'. ἐπιγρ. ὁμοίως ἐπὶ νεκρικοῦ μαρμαρίου.

ΑΜΦΙΜΕΝΗΣ
ΔΕΙΝΟΜΕΝΟΥ (Sic)

Γ'. Κάτωθεν ἀναγλύφου

πικριστάντος ἀνδρα ὄρθιον καὶ παιδίον παρ' αὐτῷ, καλῆς ἐποχῆς ἔργου, περιεχομένου ἑκατέρωθεν ὑπὸ δύο κίονων ἰωνικοῦ ῥυθμοῦ, μέχρι τοῦ μέσου μόνον ἐχόντων ῥαβδώσεις·

ΝΕΙΚΟΚΡΑΤΗ ΦΙΛΑΡΓΥΡΟΥ
ΚΑΙ ΓΩΛΛΗΣ ΥΙΕ ΧΡΗΣΤΕ
ΧΑΙΡΕ

Σημειωτέον δὲ ὅτι ὁ μὲν ἀνὴρ διὰ τῆς δεξιᾶς ἐγείρειται πρᾶγμα τι ὡσεὶ διπλοῦν ὄρου, καὶ αὐτοῦ δὲ καὶ τοῦ παιδίου τὸ πρόσωπον εἰσὶν ἐσκαμμένα μετὰ ζῦ κόμης καὶ πώγωνος οὕτως ὥστε οὐδὲν ἔχνος τῆς μορφῆς αὐτοῦ μένει. Τὸ δὲ παιδίον ἐν χερσὶν ἔχει καλάθους. Σ.

Η ΝΗΣΟΣ ΘΗΡΑ.

(Μετάφρασις ἐκ τοῦ Univers Pittoresque — Iles de la Grèce par L. Lacroix).

(Συνέχεια, ἴδε φυλλάδιον 383).

« Οἱ σκόπελοι οἱ ἐκφύοντες ἐκ τῆς ἀβύσσου, ἐν ἧ ἄλλοτε καταβυθίσθη τὸ κέντρον τῆς νήσου, κατὰ τοὺς μεταγενεστέρους σπασμοὺς τοῦ ἡφαιστείου, διαφόρων εἰσὶ καιρῶν, σχετικῶς νεωτέρων. Ἡ τελευταία μάστιχα καὶ μεγίστη τῶν νησιδίων τούτων μόλις τῷ 1707 ἤρξατο φαίνεσθαι· ὀνομάζουσι δὲ αὐτὴν Νέα^α ἢ καὶ Μεγάλην Κεκαυμένην, καὶ κεῖται ἐν τῷ μέσῳ. Νοτιοδυτικῶς αὐτῇ ἐκτείνεται ἡ Παλαιὰ Κεκαυμένη, ἧς ἡ γέννησις ἀναφέρεται εἰς τὸν δευτερον πρὸ Χριστοῦ αἰῶνα. Τέλος ἡ Μικρὰ Κεκαυμένη, κειμένη βορειανατολικῶς τῇ μεγάλῃ, ἐγεννήθη κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ῥωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας. Αἱ καταστροφαὶ αἱ παρακολουθήσασαι εἰς τὴν συγκρότησιν τῶν σκοπέλων τούτων σαφῶς περιγράφονται ἐν ταῖς συγχρόνοις ιστορίαις.

« Ὁ Στράβων ἀναφέρει τὴν ἐκφυσιν τῆς Παλαιᾶς Κεκαυμένης, ἣν ὁμοφώνως τάσσομεν κατὰ τὸ ἔτος καθ' ὃ Φίλιππος ὁ Γ', τῆς Μακεδονίας βασιλεὺς, κατήρχετο διαπραγματεύσεων πρὸς τὴν Ῥώμην περὶ εἰρήνης (Ὀλυμπ. ΡΜΕ', 4. — 197 π. Χ.). « Ἄνα μέσον γὰρ Θήρας καὶ Θηρασίας ἐκπεσοῦσαι φλόγες ἐκ τοῦ πελάγους ἐφ' ἡμέρας τέσσαρας ὥστε πᾶσαν ζεῖν καὶ φλέγεσθαι τὴν θάλατταν ἀνεφύσησαν κατ' ὀλίγον ἐξαιρομένην, ὡς ἂν ὀργανικῶς, συντεθειμένην ἐκ μύδρων νήσον, ἐπέχουσαν δώδεκα σταδίων τὴν περιμέτρον. Μετὰ δὲ τὴν πᾶν τὸ πάθος, ἐθάβησαν πρῶτοι Ῥόδιοι, θαλαττοκρατοῦντες ἐτι, προσπλεύσαι τῷ τόπῳ, καὶ Ποσειδῶνος Ἀσφαλίου ἱερὸν ἰδρῦσασθαι. » Ἡ νῆσος αὕτη ὀνομάσθη Ἰερά, διὰ τὴν μυστηριώδη γέννησιν. Μάτην δὲ ἀνεζήτησα ἐκεῖ ἵχνη τινὰ τοῦ ἐπ' αὐτῆς ὑπὸ τῶν Ῥοδίων ἐγεννηθέντος ναοῦ, οὐδὲν ἄλλο εὔρον (ἐν τῇ αὐτῇ ἀναμνηστικῶς θέσει) ἢ ἄθλιον παρεκκλήσιν τοῦ ἀγίου Νικολάου χρησιμεῖον τὴν σήμερον ἀντὶ λοίμοκαθαρθήριου.

« Μετὰ δύο δὲ καὶ ἥμισυ αἰῶνας (46 μ. Χ.), ἐπὶ Κλαυδίου αὐτοκράτορος, δευτέρα νῆσος ἐκ τραχύτου, ἡ Μικρὰ Κεκαυμένη, ἐν νέῳ σπασμῷ τοῦ ἡφαιστείου, ἀναβαίνει ἐπὶ τῆς θαλάσσης, εἰς δύο περιπυρ χιλιάδων μέτρων ἀπόστασιν βορειανατολικῶς ἀπὸ τῆς πρώτης· ἐκλήθη δὲ Θεία. Κατὰ δὲ τοὺς ἐπιόντας χρόνους, τὸ ἡφαιστειον ἐξηκολούθει νὰ ταραττῇ τὴν νῆσον ὀλόκληρον, ποτὲ μὲν ὑπορῦσσαν νέον ὄρος λάβας προστιθέμενον εἰς τοὺς ἤδη ἐσχηματισμένους σκοπέ-

λους, ποτὲ δὲ καταβυθίζον εἰς τὴν θάλασσαν ἀκτὰς τῆς νήσου τότε μὲν ἐκτισμένους νῦν δὲ ὑποβρυχίους. Ἄλλ' αἱ κινήσεις αὗται σκοτεινὰ ἵχνη ἀφήσαν εἰς τὴν ἀνθρωπίνην μνήμην. Γνωστὸν μόνον ὅτι, ἐπὶ τῆς βασιλείας Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου, τῷ 726, ἡ ἀρχαιότερα τῶν δύο νησιδίων, ἡ Ἰερά, προσέλαθεν ἀξίας λόγου προσαυξήσεις, ἐτι καὶ νῦν εὐγνωρίστους, ἤτοι παμμεγέθη κῶνον ἐκ τεμάχων τραχύτου ὑφόμενον βορειανατολικῶς ἐπὶ τοῦ νησιδίου. Ἐκτοτε ὁ Τिताν ἀπεκομίσθη ἀρὰ γε ὅπως μόνον μετὰ ἑπτακόσια ἔτη ἀφ' ὑπνισθῆ; ἢ κατὰ τὸ κακῶς ἐγνωσμένον τοῦτο χρόνον διάστημα ἐγένοντο νέαι ἀνακινήσεις; Ἄγνωστον διότι μέχρι μέσου τοῦ δεκάτου πέμπτου αἰῶνος οὐδεμίαν εὐρίσκομεν ἐν τῇ ιστορίᾳ μνησίαν.

« Ἄλλ' ἀπὸ τότε τὰ ἡφαιστειώδη φαινόμενα πολυπλασιάζονται περὶ τὴν Θήραν. Τῷ 1457 (25 Νοεμβρίου) σεισμὸς συνταράσσει τὴν ἐτέραν τῶν Κεκαυμένων, ὑψοῖ αὐτὴν ἐτι μᾶλλον ὑπὲρ τὴν θάλασσαν καὶ ἀποσπᾷ ἀπ' αὐτῆς παμμεγέθεις τεμάχους καταπίπτοντας εἰς τὴν ἀβύσσον. Τῷ 1570, διὰ ταπεινώσεως αἰφνιδίου τῆς μεσημβρινῆς τῆς νήσου ἀκτῆς κατακλύζονται τὰ ἐρείπια τῆς Ἐλευσίως. Τῷ 1573 βραχυχρόνιός τις ἐκρήξις μεγεθύνει τὸν κῶνον τὸν φαινόμενον ἐτι καὶ νῦν πρὸς νότον τῆς Μικρᾶς Κεκαυμένης.

« Ἄλλ' αἱ δύο σημαντικώταται ἐκρήξεις τῶν νεωτέρων χρόνων εἰσὶν ἡ τῶν ἐτῶν 1650 καὶ 1707. Κατὰ τὴν πρώτην ἔλεγες ὅτι τὸ ἡφαιστειον ἤθελε ν' ἀνοιξῇ εἰς ἑαυτὸ κρατῆρα μακρὰν τῆς συνήθους ἐστίας. Μετὰ πολλῶν ἡμερῶν σεισμῶν (16 Σεπτεμβρίου), ἐφάνη ἐξῶθεν τοῦ κόλπου, μεταξύ τοῦ ἀκρωτηρίου Κολούμβου, κειμένου βορειοδυτικῶς ταῖς νήσοις Ἰφὸ καὶ Ἀμοργοπούλω, ἀναβαῖνον εἰς τὴν ἐπιφανείαν τῆς θαλάσσης νησιδίων νέον ἐκ κισσῆρων λευκοτάτων συγκεκριμένον. Ἡ πολυώδινος αὕτη ἀνάβασις ἠκολούθη ἐπὶ πολὺ ὑπὸ σφοδρῶν δονήσεων, ἐκρήξεν φλογῶν καὶ θελλῶν. Ἡ θάλασσα κατέκλυσε μανιώδης τὰς ἀνατολικὰς τῆς Θήρας ἀκτὰς, ταπεινάς οὖσας, διασκορπίσασα ἐντελῶς τὰ ἀρχαῖα καὶ μῆπω ἀνεγνωρισμένα ἐρείπια τῆς Περιίσσης καὶ τοῦ Καμαρίου. Τέλος μετὰ τινὰς μῆνας οἱ σπασμοὶ οὗτοι κατεπραῦνθησαν· ἀλλ' ἡ νέα νῆσος, ἀφανισθεῖσα, μόνα ἵχνη εἶχεν ἀρημένα πληθὺς ἀπειρον κισσῆρων διασκορπισθῶν ὑπὸ τῶν ἀνέμων καθ' ἅπαν τὸ Αἰγαῖον πέλαγος (1). Μετὰ τὴν ἀποβολὴν ταύτην ὁ Τिताν ἀνεπαύθη ἐπὶ ἥμισυ ἐτι αἰῶνα, ἀλλ' ὅπως ἐκρηγῆ μετ' οὐ πολὺ φοβερῶτερος καὶ ἰσχυρὸς εἰ περ ποτέ. Τὴν 23 Μαΐου 1707, νέος κρατῆρ ἀνοιχθεὶς ἐξάρων ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἀπέναντι τοῦ ἐσβεσμένου

(1) Περὶ τῆς ἐκρήξεως τοῦ 1650 ἰδημοσιεύθη τῷ 1837 ἔκθεσις σύγχρονης περιεργωτάτη ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ Κ. Ι. Βούρου, σύμφωνα πρὸς τὰ ἔργα λεχθέντα. Σ. Μ.

(1) Στράβωνος Γεωγρ. Δ'. 57 ἐκδ. Κοραῆ τὸμ. Δ'. σελ. 74.

κρατῆρος τῆς Μικρᾶς Κεκαυμένης, ἐξήμισεν ἐπὶ ἐν ἔτος ἀκαταπαύτως χειμᾶρρος καπνοῦ, φλογῶν, σποδοῦ καὶ μύδρων ἐπαναπιπτόντων εἰς τὴν θάλασσαν εἰς ἀπόστασιν μείζονα ἡμισείας λεύγης. Τῆς Θήρας ὅλης ἐσείοντο αἱ βᾶσεις, ἡ γῆ ἐσκήρτα δεινῶς βροντῶσα, ἡ θάλασσα ἐμάνετο· ἐβλεπεσ τὸ τέλος τοῦ κόσμου καὶ ἀπέθνησκας ὑπὸ φόβου. Διήρκεσαν δὲ ταῦτα πάντα ἐν ἔτος καὶ ἀπὸ τοῦ ἐπιόντος ἔτους αἱ ἐκρήξεις ἐγένοντο σπάνιαι, τῇ δὲ 14 Σεπτεμβρίου 1711 ἐγένετο τελευταία ἐκρήξις, ἣν ὅμως ἡ ἐσχάτη ὠδὴν τῆς ἡφαιστειώδους κηρύσεως. Νέα νῆσος ἐκ λάβας, μείζων ἀπασῶν τῶν ἄλλων, ἀνέδου ἐκ τῆς θαλάσσης καπνίζουσα ἐτι ὅλη, ἡ Μεγάλη Κεκαυμένη. Μετὰ δὲ τὴν ἐκρήξιν, παρετηρήθη ὅτι ὅλη ἡ νῆσος Θήρα ἐταπεινώθη, ἰδίως ὅμως οἱ βράχοι ἐφ' ὧν ἐκτισμένη ὑπάρχει ἡ πόλις Φηρὰ κατέβησαν ἐπὶ πολλὰ μέτρα, ὡς ἐτι καὶ νῦν μαρτυρεῖται ὑπὸ κοιλωμάτων τινῶν σκαφέντων ἐπὶ τῆς πέτρας εἰς ὕψος πέντε ἢ ἐξ ποδῶν ὑπὲρ τὴν ἐπιφανείαν τοῦ ὕδατος, ὅπως χρῆσιμῶσιν εἰς ἀποθήκας, ἅτινα τὴν σήμερον χρησιμεύουσιν εἰς προφύλαξιν τῶν ἀλιευτικῶν ἀκατίων. Παρητηρήθη δὲ καὶ ὅτι ἐκτοτε ἡ νῆσος Μήλος, εὐφορωτάτη ἐτι καὶ πολυπληθεστάτη καθ' ὃν χρόνον ἐπεσκέπτετο αὐτὴν ὁ Τουρνεφόρτιος, ἤρξατο νὰ διλητηριάζηται ὑπὸ τῶν θεσιῶν ἀτμῶν, οὔτινες τὴν σήμερον καθιστᾶσι τὸ μὲν κλίμα αὐτῆς νοσερὸν τὴν δὲ γῆν ἄφορον.

« Νῦν δὲ (1850) τὸ ἡφαιστειον φαίνεται ἐσβεσμένον ὑπὸ τὰς καμίνους τῶν κεκαυμένων νήσων. Καὶ ἴσως μὲν οἱ ἐκ μέλανος βασανολίθου κῶνοι ὑπανοιχθήσονται εἰς νέας ἐκρήξεις, ἴσως δὲ νέον τι νησίδιον ἀναφανήσεται ἐπὶ τῆς θαλάσσης (1). Ἐμπροσθεν τῆς Μικρᾶς Κεκαυμένης οἱ ἀλιεῖς παρετήρησαν στήθος βράχων, ὑποβρυχίον μὲν ἐτι, ἀναβαῖνον ὅμως καθ' ἕκαστον ἔτος. Διὰ βολίδος ἐμετροῦντο ἀπὸ τῆς ὑψηλοτέρας ἀκρας τοῦ σκοπέλου τούτου τριάκοντα μέτρα κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος· τῷ 1830 ὅμως, ἡ κορυφή μόλις ἔκειτο εἰς βάθος ὀκτῶ καὶ, τῷ 1834, πέντε μέτρων. Ἀπὸ δὲ τοῦ ἔτους τούτου ἡ ὕψις φαίνεται ἀργοποροῦσα. Παρατηρεῖται πρὸς τούτοις νοτιανατολικῶς τῆς Μεγάλης Κεκαυμένης μεγάλη κηλὶς ὑπωχρος μακρὰν ἐπὶ τοῦ βαθυκῶνου χρώματος τῆς θαλάσσης ἐκτεινομένη· ἐστὶ δὲ αὕτη πηγὴ ὕδατος σιδηρούχου (eau ferrugineuse) δραστηκωτάτου, ἰδιαιτάτον τι ἔχοντος προσόν. Πᾶν πλοῖον ὁρμῶν ἐπὶ τινὰς ἡμέρας εἰς τὰ ὕδατα ταῦτα ἐξέρχεται ἐκλαμπρον, ἔχον τὴν ἐπιγάλλωσιν ἐντελῶς κεκαθαυμένην ἀπὸ τῆς καλυπτούσης αὐτὴν σκωρίας. Λέγεται προσέτι ἐν Θήρᾳ ὅτι ἡ πη-

(1) Διὰ τῶν ἡφαιστειῶν ἐνεργειῶν τοῦ τρέχοντος ἔτους 1866 ἀμφοτέρω ταῦτα ἐγένοντο καὶ νῆσος ἀφανισθεῖσα καὶ κρατῆρ ἀνοιχθεὶς εἰς νέας ἐκρήξεις. Σ. Μ.

γῆ αὕτη ὑπάρχει, οὕτως εἰπεῖν, φυσικὴν (évent) ἢ ἀσφαλιστικὴν γλωσσὴν (souple de sureté) τοῦ ἡφαιστείου καὶ ὅτι ὅσκις ἡ ὠγρὰ κηλὶς ἀφανίζεται ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἐξ ἀνάγκης ἐπέρχεται σεισμὸς. »

(Ἐπεταὶ τὸ τέλος.)

ΑΣΜΑΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΜΑΝΗΣ 1).

ἀ.

Μιὰ σκόλη²⁾ τζαί³⁾ μιὰ Κερακῆ⁴⁾
Ἐκίνησεν ἡ Λιγοροῦ⁵⁾
Νὰ πᾶ⁶⁾ ἔς τῶν ἀνθρωπῶν τῆς⁷⁾.
Τζ' ἐπέρασ' ἀπ' τοὺς Μπολαριοῦς⁸⁾,
Τζ' ἀπὸ τῆ' πόρτα⁹⁾ τῶν ὄχτρων¹⁰⁾.
Κάνενας δὲν τῆς μίλισης¹¹⁾,
Παρά¹²⁾ ὁ Σκυλο-Βάβουλας¹³⁾.
«— Καλῶς τῆνε τὴν Λιγοροῦ,
» Καλῶς τῆνε, καλῶς ὄρισε,
» Κι' ἂν πᾶς ἑστῶν ἀνθρωπῶν σου,
» Πές τους νὰ κάμουμε καλὰ¹⁴⁾,
» Καὶ μείς σὰς τὸν πληρώνουμε¹⁵⁾
» Κεῖνον τὸν Παλγο-Βέτουλα,
» Νῆ¹⁶⁾ πέντε γρόσα¹⁷⁾, νῆ ἑφτά
» Νῆ στὴν ἀκρίβεια του κ' ἐννιά¹⁸⁾. »
» Στὴν στράταν ὀπού¹⁹⁾ πάγαινε
Τζαὶ τὸν κουινάδ²⁰⁾ ἀπάντησε.
«— Καλῶς τῆνε τὴν Λιγοροῦ. »
«— Μὴ μοῦ μιλᾶς, κουινάδε μου²¹⁾
» Τ²²⁾ ἔχω μεγάλονε σκασμόν²³⁾
» Ἐπέρασ' ἀπ' τοὺς Μπολαριοῦς,
» Τζ' ἀπὸ τῆ' πόρτα τῶν ὄχτρων²⁴⁾
» Κάνενας δὲν μοῦ μίλισε,
» Παρά ὁ Σκυλο-Βάβουλας,
» Μοῦεπε νὰ κάμουμε καλὰ,
» Τζαὶ μᾶς τὸν ἐπληρώνουμε,
» Κεῖνον τὸν Παλγο-Βέτουλα,
» Νῆ πέντε γρόσα νῆ ἑφτά,
» Νῆ στὴν ἀκρίβεια του κ' ἐννιά. »
«— Γιά δός μου, νύφη²⁵⁾, τὸν σκλμᾶ²⁶⁾,
» Νὰ κνηγήσω τὸν φονιά²⁷⁾. »
» Στὸν δρόμον ὀπού πάγαινε,
Ἐνα κατσικ²⁸⁾ ἐβέλαξε.
«— Ἐλα κοντά μου, Σαίτανᾶ,
» Γιά νὰ πιτύγω τὸν φονιά. »
» Καὶ πάλιν ματαβέλαξεν²⁹⁾
«— Ἐλα κοντά μου, Σαίτανᾶ,
» Γιά νὰ πιτύγω τὴν δουλειά. »
» Εἰς τὸν λιακὸν³⁰⁾ ἀνέβηκε,
Τζαὶ τὸν σκλμᾶ τ' ἀμπόλυσε³¹⁾.

Ἐσκότωσε τζαί τὸν φονιά
Τζαί τὸν ὑγιόνη του μαζύ.
Ἐπῆρεν' πίσω τὸν σαλμά,
Τζαί τὸν ἱακὸν ἐπήδησε,
Μὸν²⁹⁾ τὸ τσαρούχι τ' ἄφησε....

β'.

Μυρολόγιον³⁰⁾.

Ἐ! Λιγορίτζα³¹⁾ Παρασκῆ³²⁾,
Σὰν πῆς καὶ σὺ στήν κάτω γῆ,
Τζαί ἔρῃς τὸν Σκυλακόγιαννη³³⁾,
Νὰ τὸν παρῆς σὲ μεϊριά³⁴⁾,
Τζαί νὰ τουσιπῆς τὰ εἴπαντα³⁵⁾
Τζαί οὐλα τὰ ζενόμενα³⁶⁾
Ὅτι ὁ πύργος κρούεται,
Τὸν κρού' ὁ Βαβιλόλιας,
Τζ' ὁ σκύλος ὁ Δικάννακας,
Τζαί τῆς πουτάνας ὁ ὑγιός³⁶⁾.

γ'.

Ὁ Βαρχλαντής.

Νᾶηταν³⁷⁾ ἡμέρα βροχερῆ³⁸⁾,
Ποῦ κίνησαν ὁ Βαρχλαντής,
Νὰ πάη στήν Τριπολιτζά,
Διὰ νὰ φέρη πλάπλωμα.
Πῆγε νὰ φέρη πλάπλωμα
Τζαί τὸν ἐφέρκν ζάπλωμα³⁹⁾.
Ἦταν ψηλός, ἦταν λιγνός⁴⁰⁾,
Μᾶηταν καὶ πολὺ νόστιμος.
Μὲ τὸ ζεράνιο⁴¹⁾ του βρακί,
Καὶ μὲ τὴ κουμπορίτζα του,
Καὶ μὲ τὴ μαχαιρίτζα του.
Πουκάμισο μεταϊζωτό⁴²⁾
Μακρ' ἴσα μὲ τὸν ἀφαλό⁴³⁾.

δ'.

Ἀρχὴ μυρολογίου φίλων.

Ἐκαμα ὄρο καὶ σταυρὸ
Νὰ μὴ μυρολογήσω πλειό⁴⁴⁾
Γιὰ τὸ ψωμὴ, γιὰ τὸ νερό,
Ὅπου ἐφάγαμε μαζύ,
Νὰ τὸν μυρολογήσω θω⁴⁵⁾.

ε'.

Ὡδὴ εἰς τὰ Θεοφάνεια.

Ἦλθανε τὰ φῶτα
Καὶ τὰ φωτερὰ

Καὶ χραῖς μεγάλας
Σ' τοὺς οὐρκνοὺς.
Περπατεῖ μητέρα
'Πι γῆς⁴⁶⁾, 'πι γῆς,
Σπάργανα βαστάει,
Περικαλεῖ⁴⁷⁾.
«— Ἀφέντη Ἄγ-Γιάννη⁴⁸⁾,
» Καὶ Πρόδρομε⁴⁹⁾
» Δύνασαι βραφτίζειν⁴⁹⁾
» Θεοῦ παιδί; »
«— Δύναμαι βραφτίζειν,
» Μὰ⁵⁰⁾ δὲν μ'πορῶ. »
Τ' ἄκουσ' ἡ μητέρα
Καὶ δάκρυσε.
Τ' ἄκουσ' ἐν πουλάκι⁵¹⁾
Καὶ λάλησε⁵¹⁾
Σώπκ⁵¹⁾ σὺ μητέρα
Καὶ μὴ δακρεῖς,
Σώπα σὺ πουλάκι
Καὶ μὴ λαλεῖς,
Ὅσω⁵²⁾ ν' ἀνεβοῦμε
'ς τὸν Κύριον,
Ν' ἀγιασθῆ κ' ἡ βρύσις
Μὲ τὰ νερά⁵³⁾
Ν' ἀγιασθῆ κι' ἀφέντης
Μὲ τὴν κυρά⁵³⁾.

¹⁾ Εἰς τὴν δημοτικὴν τῶν ποιήσιν οἱ Μανιάται μεταχειρίζονται τὸν ἑκτασύλλαβον πολὺ σπανίως δὲ χρῶνται τῷ δεκαπεντασύλλαβῳ ἢ ἑκκαίδεκασύλλαβῳ. Γίνεται δὲ τοῦτο εἰς τὰς ἐκκλησιαστικὰς αὐτῶν ᾠδὰς· ἀλλ' ἐκ τούτων ἡ εἰς τὸν Λάξαρν ᾠδὴ εἶναι πεποιημένη μὲ ἑκτασύλλαβου. ²⁾ Εὐκαιρίαν, ἑορτήν. ³⁾ Ὁ καὶ ἐπεξηγηματικός· τὸ κ πρὸ τοῦ ε, η, ι, υ, αι, οι, προφ. παρὰ τῶν Μανιατῶν ὡς τζ. ⁴⁾ Κυριακὴ. Ἡ τοιαύτη προφορὰ εὐρίσκειται καὶ ἐντισι χωρίοις τῆς Μεσσηνίας. ⁵⁾ Ἡ σύζυγος τοῦ Γρηγορίου. ⁶⁾ Ἰνα ὑπάγη. ⁷⁾ Ἡ γενικὴ ἀντι αἰτιατικῆς. Τὸ ἄνθρωπος μετὰ τῆς κτητικῆς ἀντωνυμίας σημαίνει συγγενῆ ἢ σύμμαχον. ⁸⁾ Χωρίον τι Οἰτύλου. ⁹⁾ Θύρκ. ¹⁰⁾ Ἐχθρῶν. Πασίγνωστον εἶναι ὅτι ἐκάστη οἰκογένεια Μανιατῶν διάκειται ἐχθρικῶς ἢ φιλικῶς πρὸς τὰς ἄλλας. ¹¹⁾ Ἔθος ἦν παρ' αὐτοῖς, γυναῖκα, καὶ ἐχθροῦ ἂν εἶναι, νὰ μὴ ἐγγίζωσι· λέγω δὲ ἦν, διότι, εἰ καὶ πρὸ πολλῶν ἐτῶν εὐλαβῶς ἐφύλαττον τὴν συνήθειαν ταύτην, κατὰ τὴν μεσοδοκιμασίαν δμως (1862—1863), ὅτε δύο οἰκογένειαι ἐν τινι χωρίῳ τῆς Μάνης ἐμάχοντο, ἐφόνευσαν καὶ γυναῖκας. ¹²⁾ Εἰμῆ. ¹³⁾ Τὸ σκύλος τίθεται πρὸς περιφρόνησιν, ὡς καὶ παρ' Ὀμήρῳ τὸ κύων. ¹⁴⁾ Νὰ φιλιωθῶμεν. ¹⁵⁾ Ὡς καὶ ἐν τοῖς βαρβάροις τῆς Ἀσίας ἔθνεσιν ἐπληρώνετο

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΠΕΡΙ ΠΑΝΔΩΡΑΣ.

Τὸν Μάρτιον τοῦ παρελθόντος ἔτους ὑπεδείχμεν τὸ εἶδος τῶν δεκαπενταετῶν ἐργασιῶν τῆς Πανδώρας, ἅμα δὲ καὶ τὰ ὀνόματα τῶν συντακτῶν αὐτῆς. Εἰς τὰς εἰδήσεις ἐκείνας προσθέτομεν σήμερον καὶ τὰς τοῦ λήγοντος ἔτους, τὰ δὲ ὀνόματα τῶν συντακτῶν φαίνονται ἐν τῷ τέλει τοῦ παρόντος φυλλαδίου· ἐνταῦθα σημειοῦμεν μόνον τὰ τῶν κυριωτέρων, μετὰ τοῦ εἴδους εἰς ὃ ἕκαστος ἠσχολήθη.

1. Α. Ρ. Ραγκαβῆς, βιβλιογραφία.
2. Κ. Παπακρήγόπουλος, ἱστορία καὶ βιβλιογραφία.
3. Ν. Σαρίπολος, δημοσίαι ἐκπαίδευσις.
4. Διομ. Κυριακὸς, ὀρησκεία, δημοσ. ἐκπαίδ. καὶ γεωγραφία.
5. Ε. Καστόρχης, λατινικὴ φιλολογία.
6. Σ. Κουμανούδης, ἀρχαιολογία.
7. Α. Βερναρδάκης, ἑλλην. φιλολογία.
8. Χ. Φιλητᾶς, λατιν. φιλολογία.
9. Γ. Γ. Παπαδόπουλος, ἀρχαιολογία, δημοσίαι ἐκπαίδευσις.
10. Ι. Περβάνογλου, ἱστορία, περιηγήσεις.
11. Χρηστομάνος, χημεία.
12. Ι. Σακκελιῶν, βυζαντινὰ καὶ μεσαιωνικά.
13. Ἄγ. Βλάχος, ποίησις.
14. Π. Λάμπρος, νομισματικὴ.
15. Σ. Ζαμπέλιος, μεσαιωνικὴ ἱστορία.
16. Θ. Καρούσος, βιβλιογραφία.
17. Κ. Λαμπρούλλος, ἀξιόλογον πραγματεῖαν περὶ ἡμερολογίου μεταφρασθεῖσαν καὶ γαλλιστί.
18. Τ. Νερούτσος, αἰγυπτιακὴ ἀρχαιολογία.
19. Α. Χ. Ἀναργύρου, γεωγραφία.
20. Α. Λέξ. Α. Σουτσοῦ, τεχνικὴ ἐκπαίδευσις.
21. Ν. Δραγοῦμης, σύγχρονοι ἱστορικαὶ ἀναμνήσεις, βιβλιογραφία, κοινωνικά.

Ἡ ἐν τοῖς 96 ἐτησίαις τυπογραφικοῖς φύλλοις ὅλη διαιρεῖται ὡς ἑξῆς:

α. ἱστορία καὶ βιογραφία.	φύλ.	21
β. Φιλολογία καὶ βιβλιογραφία.	»	41
γ. Κοινωνικά.	»	44
δ. Περιγραφικὴ ἡθῶν καὶ τόπων.	»	5
ε. Ἀρχαιολογικά.	»	5
ς. Ἐπιστήμη καὶ τέχνη.	»	3
ζ. Φυσικὴ, βοτανικὴ, ζωολογία.	»	2
η. Ποίησις.	»	3
θ. Διηγήματα καὶ μυθιστορία.	»	22
ι. Διάφορα.	»	8
ια. Εἰδήσεις πολιτικά.	»	2

τὸ αἷμα τοῦ φονευθέντος, οὕτω καὶ ἐν Μάνη. ⁴⁶⁾ Ἡ. ⁴⁷⁾ Τεσσαράκοντα λεπτά. ⁴⁸⁾ Περιφρονητικῶς λέγει τῇ συζύγῳ τοῦ Γρηγορίου ὅτι θέλει ἀποτίσει τόσον ὀλίγην τιμὴν, διότι οὐδέποτε τῶν ἐκατὸν γροσίων ὀλιγώτερον ἐπληρώνετο ὁ ἄνθρωπος. Ἀλλ' ὁ Βάβουλας, λέγων αὐτὸς Παλγο-Βέτουλας, ἐν ᾧ τοιοῦτον δὲν ἦτο τὸ ἐπώνυμόν του, τὸν ὀμοιάζει μὲ Βέτουλα (βετούλιον καλεῖται τὸ μονοετὲς ἐρίφιον ἢ ἀρίριον) καὶ λέγει νὰ δώσῃ ὡς τιμὴν τοῦ αἵματος τοῦ Γρηγορίου ἐννέκ γροσία, ὅσον δηλαδὴ ἐτιμᾶτο τὸ βετούλιον. ⁴⁹⁾ Εἰς τὴν ὁποίαν. ²⁰⁾ Γυναικαδέλφον. ²¹⁾ Διότι. ²²⁾ γυναικαδέλφον. ²³⁾ Εἶδος πυροβόλου. ²⁴⁾ Τὸν Βάβουλα δηλ. τὸν φονέα τοῦ ἀδελφοῦ του. ²⁵⁾ Ἐρίφιον. ²⁶⁾ Ἡ ματα σημαίνει ἐπανάληψιν. ²⁷⁾ Ἐξώστην τοῦ οἴκου τοῦ φονέως. ²⁸⁾ Ἐπυροβόλησε μὲ τὸν σαλμά. ²⁹⁾ Μόνον. ³⁰⁾ Τὸ μυρολόγιον τοῦτο δημοσιεύομεν καὶ διὰ τὸν γνωστὸν Σκυλακόγιαννην, καὶ διότι εἶναι ἀρχαῖον καὶ παρὰ πάντων τῶν Μανιατῶν ἐπαναλαμβάνεται. ³¹⁾ Πατρωνυμικὸν, θυγάτηρ τοῦ Γρηγορίου. ³²⁾ Παρασκευή. ³³⁾ Ὁ Σκυλακόγιαννης οὗτος ἦτον ἀρχηγὸς Μανιατῶν κλεπτῶν· συλληφθεὶς δὲ καὶ ἀπαχθεὶς εἰς τὰς φυλακὰς τῆς Τριπόλεως (πρὸ τοῦ ἀγῶνος) μετὰ πολλὰς πανουργίας καὶ παθήματα ἐδραπέτευσε διὰ νυκτός. ³⁴⁾ Κατὰ μέρος. ³⁵⁾ Ὅσα λέγονται. Ἡ συνήθεια αὕτη τοῦ νὰ παραγγέλλωσι νεκρὸν ἵνα εἴπῃ τι εἰς συγγενῆ ἢ φίλον τοῦ παραγγέλλοντος οὐχὶ μόνον ὑπὸ τῶν Μανιατῶν καὶ τῶν λοιπῶν Ἑλλήνων συνειθίζεται, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν Τούρκων καὶ διαφόρων λαῶν τῆς Ἀσίας. Διόδωρος δὲ ὁ Σικελιώτης ἀναφέρει ὅτι ὅμοιον τοῦτου συνειθίζετο καὶ ὑπὸ τῶν Γαλατῶν. « Κατὰ τὰς ταφὰς τῶν τετελευτηκότων ἐνίοις ἐπιστολὰς γεγραμμένας τοῖς οἰκείοις τετελευτηκόσιν ἐμβάλλειν εἰς τὴν πυρὰν, ὡς τῶν τετελευτηκότων ἀναγνωσομένων ταύτας. » ³⁶⁾ Ὁ Δικάννακας δηλαδὴ. ³⁷⁾ Εἶθε νὰ ἦτον. ³⁸⁾ Ἰσως διορθωτέον σκοτεινὴ. ³⁹⁾ Δηλ. νεκρὸν. Ἐπειδὴ ὑπῆγεν εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Τριπόλεως, ὅπως, ὅταν ἡ πόλις κυριευθῆ, ἐπάρῃ εἰς τὴν λαφυραγωγίαν πλάπλωμα. ⁴⁰⁾ Ἰσχνός. ⁴¹⁾ Τὸ ἀλλαχοῦ μπλάβο: μελάγχρουν. ⁴²⁾ Μεταζωτόν. ⁴³⁾ Ὀμφαλόν. ⁴⁴⁾ Πλέον. ⁴⁵⁾ Θέλω. ⁴⁶⁾ Ἡ ἐπὶ πρόθεσις· ἐπὶ τῆς γῆς. ⁴⁷⁾ Παρακαλεῖ. ⁴⁸⁾ Ἄγιε Ἰωάννη ⁴⁹⁾ Περίεργον φαίνεται πῶς τὸ ἀπαρέμφατον διεσώθη· ἀλλ' ἴσως ἡ ἀνάγκη τοῦ μέτρου ἠνάγκασε τὸν δημοτικὸν ποιητὴν νὰ ἑλληνίσῃ. ⁵⁰⁾ Ἀλλά. ⁵¹⁾ Σιώπκ. ⁵²⁾ Ἐως ὅτου. ⁵³⁾ Μὲ τὴν σύζυγόν του.

Ἐκ Τριπόλεως.

(Ἐπεταὶ συνέχεια.)

Ἐγένετο ἄρξ καὶ κατὰ τὸ λήγον ἔτος, μεταξὺ πολιτικῶν καὶ κοινωνικῶν ἀνωμαλιῶν καὶ χρηματικῆς ἀπορίας, χάρις κυρίως εἰς τὴν ἀφιλοκερδῆ ἐργασίαν τῶν συντακτῶν, ὅτι ἦτο δυνατόν νὰ γείνη. Πρὸς δὲ τοὺς ψιθύρους ἐπαναλαμβάνομεν τὸ καὶ πέρυσι ῥηθὲν, ὅτι δηλαδὴ πολλοὶ τῶν συνεισφερόντων τὸν διανοητικὴν αὐτῶν ἔργον εἰς τὴν *Παρδώραν* εἰσὶν ἐκ τῶν διδασκάλων τοῦ ἔθνους, ἴσως δὲ καὶ τῶν ψιθύρων αὐτῶν διδάσκαλοι. Ἐὰν ὅμως νομίζωσιν ὅτι δύνανται νὰ φανώσιν ἐθνωφελέστεροι, ἢ *Παρδώρα* θέλει δεχθῆ πρῶτόνως τὰς συγγραφὰς αὐτῶν.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ.

ΜΑΡΤΙΟΥ 15, 1866.

Ἰπουργὸς ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης διορίσθη ὁ Κ. Τιμόθεος Φορέστης Τυπάλδος, ἀρχαῖος δικαστικὸς λειτουργὸς ἐν Ἐπτανήσῳ.

Προετοιμασίαι γίνονται καθ' ἅπην τὸ κράτος διὰ τὰς δημοτικὰς ἐκλογὰς, ἐνεργηθησομένας περὶ τὰ τέλη τοῦ μεσοῦντος. Γνωστὸν δὲ ὅτι ἡ τελευταία ἐν Ἀθήναις Συνέλευσις παρεδέχθη καὶ δι' αὐτὰς τὴν καθολικὴν ψηφοφορίαν. Πανταχοῦ δὲ ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑποψηφίων δημάρχων, παρῆδρων καὶ συμβούλων εἶναι ὑπερμετρος.

ΔΙΑΦΟΡΑ.

ΔΙΑΦΟΡΑ ΧΡΟΝΟΥ. Γνωστὸν ὅτι αἱ πρὸς ἀνατολὰς κείμεναι χώραι δέχονται τὴν ἐμφάνισιν τοῦ ἡλίου πολὺ πρὸ τῶν περὶ δυσμὰς εὐρισκομένων. Οὕτω, π. χ. ἐν Βουκουρεστίῳ ἢ ἐν Πετρούπολει εἶναι ἡμέρα, ἐνῶ ἐν Παρισίοις μόλις ἄρχεται νὰ αναφαίνεται ἡ αὐγὴ. Ἀπεναντίας πάλιν, ὁπόταν οἱ Παρισίνοὶ προγευματίζωσιν οἱ ἐν τῷ Μεξικῷ δειπνοῦσιν. Ὁμοίως καὶ εἰς τὴν τηλεγραφικὴν ἀνταπόκρισιν παρόμοια ἀπαντῶμεν φαινόμενα. Οὕτω, π. χ. τηλεγράφημα πεμφθὲν ἐν Πετρούπολει τὴν δευτέραν ὥραν Μ. Μ., ἂν τὸ σύρμα εἶναι ἐντελῶς ἐλεύθερον, ἦτοι, ἂν εὐθὺς βληθῆ εἰς ἐνεργεῖαν ἢ ἀποστολῆ, δύναται νὰ φθάσῃ εἰς Παρισίους τὴν 1 Μ. Μ. ἢ 12. 30 λ. τῆς αὐτῆς ἡμέρας.

Εἰς Νεοδώρακον (New-York) τὸ χρηματιστήριον ἀνοίγει τὴν πρῶτην ἐν δὲ Λονδίῳ τοῦτο γίνεται μετὰ μεσημβρίαν. Οὕτω δὲ ἂν κακορθωθῆ ἡ τοῦ ὑπερατλαντικῆς τηλεγράφου καταβολή, θέλουσι λαμβάνει

εἰς Νεοδώρακον εἰδήσεις τοῦ χρηματιστηρίου τοῦ Λονδίνου, πρὶν οἱ Ἀμερικανοὶ ἀνοίξωσι τὸ ἑαυτῶν. Τηλεγράφημα ἐκ Λονδίνου ἀποσταλὲν τὴν δευτέραν Μ. Μ. δύναται νὰ φθάσῃ περὶ τὴν δεκάτην ἢ δεκάτην καὶ ἡμίσειαν τῆς πρῶτης τῆς αὐτῆς ἡμέρας.

Ἴδου πινὰξ τῆς διαφορᾶς τοῦ χρόνου τῶν Παρισίων μετὰ τῶν κυριωτέρων τοῦ κόσμου πόλεων.

ΠΟΛΕΙΣ ΒΡΑΔΥΠΟΡΟΥΣΑΙ.

	Ω. Λ.
Ἅγιος Δομίνικος	4 49
Ἅγ. Πέτρος (Μαρτινική)	4 47
Ἅγ. Φραγκίσκος	8 44
Λισαβῶν	49
Λονδίνον	40
Μαδρίτη	24
Μεξικὸν	6 46
Νεοδώρακον	5 5
	Ω. Λ.
Πανάμα	5 27
Ῥίον Ἰανέιρον	3 2
Ταίτι	10 9
Φιλαδέλφεια	5 40

ΠΟΛΕΙΣ ΤΑΧΥΠΟΡΟΥΣΑΙ.

Ἀθήναι	4 26
Ἀμστελδάμον	40
Βάδη	24
Βαρσοβία	4 45
Βιτταβία	6 58
Βενετία	40
Βερολίνον	44
Βιέννη	56
Βουένος Ἄγρες	4 3
Βουκουρεστίον	4 35
Βρυξέλλαι	8
Γενέβη	45
Ἰερουσαλήμ	2 44
Κάιρον	4 56
Καλκούττα	5
Κοπενάγη	41
Κωνσταντινούπολις	4 47
Μόναχον	37
Μόσχα	2 21
Νεάπολις	48
Πεκίνον	7 37
Πετρούπολις	4 52
Ῥώμη	40
Σμόρνη	4 39
Στοκόλμη	4 3
Τουρίνον	21
Τύνις	34
Φραγκφώρτη	25

ΙΩΣΗΦ Β'. Ἡμέραν τινὰ ἀπόμαχος τις ἰδὼν τὸν Αὐτοκράτορα ἰωσήφ ἐξεργόμενον τῶν ἀνακτόρων, καὶ πλησιάσας παρεκάλεσεν αὐτὸν ἵνα συγκρατεῖται τὸν ἀκούσῃ ὀλίγον. Σταθέντος δὲ τοῦ Αὐτοκράτορος, ὁ γέρον διηγήθη ὅτι ἔχει πολυάριθμον οἰκογένειαν, σὺζυγον μετὰ πολλῶν τέκνων, καὶ ὅτι πάντες ἐξ ἐκείνου ἐπερίμενον τὸν ἄρτον αὐτῶν. Δὲν εἶχε δὲ ἄλλο τι εἰμὴ τὸν ἥμισυ μισθὸν ἐν τῷ ἔδιδον. Καὶ ἐπειδὴ δὲν ἐπάρκει εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ εὐδιάκετο νὰ προστρέξῃ εἰς τὴν πατρικὴν ἀγάπην τῆς μεγαλειότητός του καὶ νὰ ἐπικαλεσθῆ τὴν συνδρομὴν του.

Ἡ κελὴ τοῦ Αὐτοκράτορος καρδίαν συνεκινήθη, ἰδοῦσα τὸν παθητικὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον ὁ γέρον πολεμιστὴς ἐξέφραζε τὴν ἐνδειαν αὐτοῦ. Ἡ δὲ τὴν χεῖρα εἰς τὸ θυλάκιον, εὔρε μόνον εἰκοσιτέσσαρα χρυσὰ νομίσματα, τὰ ὁποῖα ἦτο ἔτοιμος νὰ δώσῃ εἰς τὸν γέροντα καὶ νὰ εἶπῃ συγχρόνως ὅτι ἐλυπεῖτο μὴ ἔχων πλεόνασμα, ὅτε αὐλικὸς τις προλαβὼν, εἶπεν εἰς τὸν Αὐτοκράτορα ὅτι εἰκοσιτέσσαρα δοκᾶτα ἦσαν ἀρκετὰ.

Ὁ Αὐτοκράτωρ ἰδὼν τὴν τοῦ αὐλικοῦ γλισχρότητα ἀπεφάσισε νὰ τὸν τιμωρήσῃ, θελήσαντα νὰ θέσῃ ὄρια εἰς τὴν φιλανθρωπίαν αὐτοῦ. Προσποιοῦμενος δὲ ὅτι εἰκοσιτέσσαρα δοκᾶτα εἶναι τῶν ἄρκυα, ἠρώτησε τὸν αὐλικὸν ἂν εἶχε μετ' ἑαυτοῦ ἕτερα τόσα. Τοῦ δ' αὐλικοῦ ἀποκριθέντος καταφρατικῶς, ὁ αὐτοκράτωρ λαβὼν αὐτὰ καὶ προσθεὶς εἰς τὰ ἰδικὰ του ἔδωκεν εἰς τὸν ἀπόμαχον, εἰπὼν νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν αὐλικὸν διὰ τὸ γενναῖον δῶρον τῶν εἰκοσιτεσσάρων δοκᾶτων.

ΩΡΑΙΑ ΙΔΕΑ. Ὁ Κ. Ρ. ἰατρός τινος τῶν ἐν Παρισίοις θεάτρων, ἔλαβέ ποτε ἀπορῶν διατὶ ἡ γυνὴ ἀντὶ νὰ ἐξαχθῆ ἐκ τῆς πλευρᾶς τοῦ ἀνδρός δὲν ἐπλάσθη συγχρόνως μετ' αὐτοῦ. Νέα δὲ τις ἠθοποιὸς ἀκούσασα τὴν ὁμιλίαν τοῦ ἰατροῦ, ἀπεκρίθη ἀμέσως μετὰ σπανίας ἐτοιμότητος: « Διότι εἶναι φυσικὸν νὰ φύεται τὸ ἄνθος μετὰ τὸν καυλόν. »

Ὁ ΠΟΙΗΤΗΣ SANTEUIL. Ὅτι ὁ Γάλλος ποιητὴς Santeuil ἐπέστρεφεν ἐσπέρον τινὰ περὶ τὴν ἐνδεκάτην εἰς Saint-Victoire, ὁ εἰς τὴν θύραν φύλαξ ἠρνήθη νὰ τῷ ἀνοίξῃ, λέγων ὅτι εἶχε ῥητὴν διαταγὴν νὰ μὴ δέχεται μηδένα ἐν τοιαύτῃ ὥρᾳ. Μετὰ πολλὴν δὲ φιλονεικίαν, τοῦ μὲν ποιητοῦ ζητοῦντος νὰ εἰσελθῆ, τοῦ δὲ θυρωροῦ ἀρνούμενου, ὁ Santeuil εἰσήγαγε διὰ τινος ὁπῆς ἐν χρυσοῦν δεκάφραγον, καὶ παρευθὺς ἡ εἰσοδος ἀφῆθη ἐλευθέρως. Ἄλλ' εἰσελθὼν, προσεποιήθη ὅτι ἐλκυσμένην βιβλίον τι ἔξω ἐπὶ τινος λίθου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου εἶχε καθῆσει περιμένων. Ὁ ὑποχρεωτικὸς θυρωρὸς πλήρως ἐνθουσιασμοῦ ἐκ τῆς τοῦ ποιητοῦ γενναϊότητος, ἔδραμεν ἵνα φέρῃ τὸ βιβλίον ἀλλ' ὁ Santeuil ἐκλείσσε παρευθὺς τὴν θύραν. Ὁ θυρωρὸς, ὅστις ἦτο ἡμίγυμνος, κρούει, ἀλλ'

ὁ ποιητὴς τῷ ἀπευθύνει τὴν αὐτὴν παρατήρησιν, ἂν καὶ ὁ θυρωρὸς εἰς τὴν ἀρχὴν ὅτε ὁ Santeuil ἦτο ἔξω « Ἄ! — ἀλλὰ, Monsieur Santeuil, λέγει ὁ θυρωρὸς, γνωρίζετε ὅτι σὰς εἰσήγαγον πολὺ εὐγενῶς. « Τὸ αὐτὸ θέλω πράξῃ καὶ ἐγὼ, λέγει ὁ Santeuil, γνωρίζεις τὴν τιμὴν. Μέσθ' ἡ ἔξω, λέγει, δὲν δύναμαι νὰ ὁμιλῶ περισσώτερον. Ὁ θυρωρὸς, βλέπων τὸν κίνδυνον τοῦ νὰ κοιμηθῆ ἐν τῇ ἑδῷ ἡμίγυμνος, καὶ συγχρόνως νὰ χάσῃ καὶ τὴν θέσιν του, εἰσήγαγε τὸ χρυσοῦν νόμισμα διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου ὡς καὶ ὁ Santeuil ἐντὸς τῆς θύρας λέγων. « Εἶχα πάντοτε τὴν ἰδέαν ὅτι τοῦ ποιητοῦ τὰ χρήματα δὲν θὰ μείνωσι πολὺ μετ' ἐμοῦ. » Καὶ οὕτω ἐξηγόρασε τὴν εἰσοδὸν του.

ΦΙΛΑΡΓΥΡΙΑ ΤΙΜΩΡΗΘΕΙΣΑ. Πλούσιος τις κτηματίας ἔκαμε τὴν διαθήκην του, ἀφῆς ὅλην του τὴν περιουσίαν εἰς κληρικὸν τινα, ὅστις ἦτο ὁ στενώτερος αὐτοῦ φίλος. Ἐπράξε δὲ τοῦτο μυστικῶς παρὰ τοῦ θάνατον εἰς μόνας τὰς χεῖρας τοῦ φίλου του κληρικοῦ.

Ἐν τούτοις ὀλίγον πρὶν ἀποθάνῃ μεταβλῶν γνώμην ἔκαμε νέαν διαθήκην, ἐν ἣ ἄρκεν εἰς τὸν κληρικὸν μόνον 500 λίρας, τὸ δ' ἐπίλοιπον τῆς περιουσίας του εἰς τὸν ἀνεψιὸν αὐτοῦ.

Ὀλίγον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ γέροντος, ὁ ἀνεψιὸς ἐρευνῶν τὰ διάφορα ἐγγράφα τοῦ θείου του, εὔρε καὶ τὴν τελευταίαν διαθήκην. Βλέπων δὲ τὰς 500 λίρας τὰς ὁποίας ἄρκεν εἰς τὸν κληρικὸν, ἀνευ δισταγμοῦ ἡ τύψεως τινος συνειδύτος τὴν ἐβρίψε εἰς τὸ πῦρ, καὶ ἔλαβε κατοχὴν ἀπάσης τῆς περιουσίας, ὡς μόνος τοῦ θείου του κληρονόμος, ἀποθανόντος ἀνευ διαθήκης.

Ὁ κληρικὸς ἐλθὼν εἰς τὴν πόλιν μετὰ ταῦτα, καὶ πληροφορηθεὶς περὶ τῶν περιστατικῶν, τοῦ θανάτου τοῦ ἀρχαίου αὐτοῦ φίλου, ἠρώτησεν ἂν ἔκαμε διαθήκην πρὶν ἢ ἀποθάνῃ. Λαβὼν δὲ ἀρνητικὴν ἀπάντησιν, ἔθεσε ψυχρῶς τὴν χεῖρα εἰς τὸ θυλάκιον του, καὶ ἐξήγαγε τὴν προτέραν διαθήκην ἧτις ἀφῆθη εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ φροντίδα, καὶ ἐν ἣ ὁ γέρον θείος κατέλειπε πᾶσαν αὐτοῦ τὴν περιουσίαν, εἰς πολλὰς χιλιάδας λιρῶν ἀναβάνουσαν, εἰς τὸν ἱερέα, ἐκτὸς λιρῶν 500 πρὸς τὸν ἀνεψιὸν του.

Φ. Α. Μ.

ΜΕΓΑΛΟΨΥΧΙΑ, ΣΚΛΗΡΟΤΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΙΚΗΣΙΣ. Μιραμακῆς, ὁ υἱὸς τοῦ αὐτοκράτορος Ταμερλάνου, ἠχμαλωτίσθη εἰς τὸν πόλεμον ὑπὸ τοῦ Ῥαγια τοῦ Κασκάρ. Ὁ Ῥαγιαὶς ὅμως ἀπέδωκεν εἰς αὐτὸν τὴν ἐλευθερίαν, ἀπαιτήσας μόνον τὴν κατάργησιν φόρου ἐπιβληθέντος εἰς Κασκάρ ὑπὸ τῶν Ταρτάρων. Ἀκολούθως ὁ Ῥαγιαὶς ἔσχε τὴν ἀτυχίαν νὰ αἰχμαλωτισθῆ καὶ αὐτὸς ὑπὸ τοῦ Μιραμακῆ, ὅστις ἀν-

τι νὰ μιμηθῆ τὴν γενναϊότητά του διέταξε νὰ ἐξο-
ρυχθῶσιν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ.

Ὁ Ράγιξ, ἐπιτηδείτατος τοξότης, ἐτι καὶ ἀφοῦ
ἀπόλεσε τὴν ὄρασιν ἠδύνατο νὰ σκοπεύῃ ἀκούων
φωνὴν προερχομένην ἐκ τοῦ μέρους ὅπου ἤθελε νὰ
τοξεύσῃ. Ὁ Μιραμακᾶς, ὢν καὶ αὐτὸς τοξευτὴς κα-
λὸς, ἐπεθύμησε νὰ ἴδῃ δαίγματα τῆς ἰκνότητος τοῦ
αἰχμακλώτου του καὶ τὸν ἔφερεν ἐπὶ τούτῳ ἔμπρο-
σθέν του. Τὰ πάντα ἤσαν ἕτοιμα, καὶ ἄνθρωπος ἰσά-
μενος ὅπισθεν τοῦ Ράγιξ τὸν διέταξε νὰ τοξεύσῃ.
Αὐτὸς ὅμως ἀπεκρίθη ὅτι δὲν ἐλάμβανε προσταγὰς
ἢ παρὰ τοῦ νικῆσαντος αὐτόν. Ὁ Μιραμακᾶς λοιπὸν
ἔδωκεν εὐθὺς τὸ πρόσταγμα καὶ ἐδέχθη εἰς τὴν καρ-
δίαν του τὸ βέλος τοῦ προσβεβλημένου αἰχμακλώτου.

ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΑΙΝΙΓΜΑ

Ἄσπρο εἶναι τὸ χωράφι
Καὶ μελαχροινὸς ὁ σπόρος,
Καὶ μιλᾷ καὶ συντυχαίνει
Σὰν ἐκείνον ποῦ τὸν σπέρνει.

Λύσις τοῦ ἐν τῷ 582 γυλλωδῷ αἰνίγματος
καὶ τοῦ γρίφου.

Κρόνος. — Ὅνος.

Ἄνθρωπος ἐν τάφῳ ὡς πλοῖον ἐν λιμένι.

ΓΡΙΦΟΣ.

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ ΤΗΣ ΠΑΝΔΩΡΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΙΣ' ΕΤΟΣ.

Ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος.

1. Α. Ρ. Ραγκαδάς, καθηγ. τοῦ Πανεπιστ.
2. Κ. Παπαρρηγόπουλος.
3. Ν. Σαρίπολος.
4. Διομ. Κυριακᾶς.
5. Ε. Καστόργης.
6. Σ. Κουμανούδης.
7. Δ. Βερναρδάκης.
8. Ξ. Ἀλκιδερέρ.
9. Α. Κ. Χριστομάνος ὕφηγος.
10. Ι. Περδάνογλου.
11. Χ. Φιλιππίδης, καθηγητὴς τῆς ἐν Κερκύ-
ρας ἀκαδημίας.
12. Γ. Γ. Παπαδόπουλος, διευθ. τοῦ ἐλλ.
ἐκπαιδευτηρίου.
13. Ἀναγρ. Ἀνδρ. Χ. Αναργύρου.
14. Ι. Δικιγάλλας ἱατρός.

15. Ι. Λάτρης.
16. Ι. Σακκαλιῶν.
17. Κυριάκος Λαμπρόπουλος.
18. Θ. Καρούσης, καθηγ. ἐν Κεφαλληνίᾳ.
19. Ι. Π. Μάνουσις ἱατρός.
20. Ἀγ. Βλάχος, τμηματάρχης ἐν τῷ ὄπ.
τῆς παιδείας.
21. Π. Λάμπρος, νομισματολόγος.
22. Ἀλέξ. Α. Σούτσος.
23. Ν. Γ. Πολίτης.
24. Δ. Κ. Παπαρρηγόπουλος διδάκτωρ νο-
μικῆς.
25. Βίων.
26. Ν. Δραγοῦμης.
27. Στ. Ν. Δραγοῦμης.

Ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος.

1. Σπ. Ζαμπέλιος, ἐν Τυβήνι.
2. Π. Ἀραβαντινός, ἐν Ηπειρῷ.
3. Ι. Βαλέττας, ἐν Ἀγγλίᾳ.
4. Α. Νερούτσος ἱατρός, ἐν Αἰγύπτῳ.
5. Χ. Παρμενίδης, ἐν Ἀγγλίᾳ.
6. Κλ. Παπάζογλου, ἐν Δακίᾳ.
7. Πάνος Πετρίδης, ἐν Ηπειρῷ.
8. Εμ. Μαρούσης, ἐν Καρμύλῳ.
9. Κ. Π. Γάκινθος σχολάρχης, ἐν Αἰσῶν.
10. Βλάσ. Γ. Σκουρδελῆς σχολ. ἐν Φιλιπ-
πουπόλει.
11. Χρ. Παπαδόπουλος ἑλληνοδιδάσκ. ἐν
Κωνσταντινουπόλει.
12. Δ. Βικίλλας, ἐν Ἀγγλίᾳ.
13. Π. Μ. Καλογεράς, ἐν Ρωσίᾳ.
14. Φ. Α. Μ. ἐν Ἀγγλίᾳ.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΙΣ' ΕΤΟΥΣ.

καὶ ἄλλοι.

Ὁ Διευθυντὴς Ν. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ.